

BÝVALÝ JESUITSKÝ SEMINÁŘ
SV. JOSEFA
ČP. 58/I V KLATOVECH
STAVEBNĚ HISTORICKÝ
PRŮZKUM

Jan Anderle, Martin a Ivana Ebelovi

I

ING. JAN ANDERLE
ATELIER HISTORICKÉ ARCHITEKTURY
K fořtovně 23, 312 00 Plzeň
tel., fax 019/7460479

9 / 2000

OBSAH

I	
Archivní rešerše (PhDr. Martin a PhDr. Ivana Ebelovi)	2
Rozbor stavby	16
Stavební historie	30
Památkové hodnocení	33
Hodnotné prvky a detaily	33
Památkové závady	33
Náměty pro opravu a rekonstrukci objektu	34
Seznam příloh	36
Seznam fotografické dokumentace	37
II	
Přílohy	
Plány stavebního vývoje	
Plány památkového hodnocení	
Fotografická dokumentace	

ÚVOD

Stavebně historický průzkum bývalého jezuitského semináře v Klatovech, čp. 58/I, který je nemovitou kulturní památkou evidovanou státním seznamem pod rejstříkovým číslem 2701, byl zpracován pro město Klatovy a uzavřen v září roku 2000. Pohnutkou k jeho uskutečnění byl zvažovaný investiční záměr města v tomto areálu, který se má týkat přízemí a suterénu. Podle přání zadavatele se průzkum měl omezit na přízemí a suterén, kde jsme jej tedy provedli podle metodiky vydané SÚPP v Praze z roku 1997 pro standardní nedestruktivní stavebně historický průzkum. Ostatní části stavby jsme pojednali alespoň formou základní informace. Podkladem zachycujícím současný stav detailně zkoumaných partií objektu bylo naše zaměření v měřítku 1 : 50 z února tohoto roku. Nově bylo doplněno půdorysné zaměření stavebních pozůstatků, které jsme v areálu objektu identifikovali na počátku roku 2000, jež mohou být zbytkem branky v hlavní hradbě opevnění města. Archivního průzkumu zaměřeného na stavební dění v objektu se zhostili PhDr. Martin a PhDr. Ivana Ebelovi. Z praktických důvodů, aby bylo možno při studiu textu snáze nahlížet do příloh, byl elaborát rozdělen na dva svazky: I - textová část, II - obrazová část.

J. Anderle, září 2000

KLATOVY ČP. 58, BÝVALÝ JESUITSKÝ SEMINÁŘ SV. JOSEFA
 ARCHIVNÍ REŠERŠE
 Martin a Ivana Ebelovi

Jesuitské semináře byly v původním slova smyslu zařízení pro chudé studující, později spíše sloužily jako instituce k výchově a vzdělávání členů řádu. Jejich stavbu platil řád ze svého majetku či přímých darů, vlastní provoz seminářů byl obvykle financován ze stálých pravidelných platů darovaných příznivci a pojištěných na určitých nemovitostech. První seminář v Čechách vznikl v roce 1575 u sv. Klimenta v Praze a byl určen pro chudé šlechtické synky.

První neúspěšný pokus jezuitů o příchod do Klatov spadá do let 1621 až 1622, válečná léta však jejich usazení o více než deset let pozdržela. Materiální základ pro jejich příchod do tehdy značně zničeného města třicetiletou válkou poskytl na podzim roku 1635 především z konfiskovaného majetku pověstný don Martin de Hoeff-Huerta.

Prvními nemovitostmi, které jezuité v Klatovech získali, byly dva domy - tzv. hořejší Korálkovský (po bývalém rychtáři Danielu Korálkovi z Těšína, ležící na náměstí na prázdném místě severně od jesuitského kostela) a tzv. Skřivánkovský. 12. února 1636 oficiálně potvrdil císař reskriptem příchodu jezuitů do Klatov a již 11. března 1636 přišli první v čele s P. J. Molitorisem. 13. dubna 1636 započala fungovat v provizorně adaptovaném horním Korálkovském domě škola se seminářem. Do konce třicátých let po jistých obtížích získali jezuité i tzv. Korálkovský statek a vesnice Štěpánovice a Cvrčoves. Roku 1639 koupil řád dům zvaný Hodkovský či Švábkovský (v jihozápadním rohu bloku s jesuitským kostelem), do něhož byl provizorní seminář přenesen [Vančura, 2-2/1933-1936, s. 550 - 551; KNM, sign. VII C 29, pag. 5 aj.].

Již do roku 1639 získali jezuité první domy na místě dnešní koleje, k celkovému scelení stavebních parcel západně od Černé věže však došlo až podstatně později - v polovině padesátých let za zcela jiné situace. V téže době (13. dubna 1655) položili základní kámen ke stavbě koleje. Později byly v její západní části od roku 1661 školy. Prakticky zároveň získali jezuité i domy na místě budoucího kostela, kde 24. dubna 1656 začali položením základního kamene s jeho stavbou. První projekt celého jesuitského komplexu připravil nepochybně Carlo Lurago (v Klatovech doložen v září 1655), který byl realizován spíše v hmotě (příloha 3). Jako polír se na stavbě v letech 1656 - 1657 účastnil Giovanni Domenico Orsi, nejpozději roku 1660 jej v této funkci vyměnil mnichovský Martin Winckman.

Rychlost prováděné stavby však byla na úkor kvality, což se projevilo v letech 1665 a zvláště 1666, kdy musel být předčasně ukončen školní rok, část kleneb musela být provedena nově a část alespoň stažena kleštěmi. S ohledem na špatné (?) zkušenosti s Luragem hlavně při stavbě kostela byla roku 1666 uzavřena smlouva s Johannem Domenicem Orsim na dokončení stavby kostela za 8450 zl. S dokončením kostela měl být likvidován i starý seminář. Stavělo se především v sedmdesátých letech [k výstavbě kostela a koleje je dnes bohatá literatura, kterou shrnuli Vlček - Sommer - Foltýn, 1997, s. 308. Dále podstatnější: Vančura, 2-1/1930-1932, 74, 75; Peters, 1946, s. 214 a násl.; z pramenů hlavně KNM, sign. VII C 29, pag. 68; SÚA, JS, sign. X/1/8, 10, kt. 57, sign. IIo 429, Prov. X/5/5, kt. 158; SMP, i.č. 1501, sign. B X 15 a jiné].

* * *

Stavební dění na konci ostrožny nad Loubským potokem, kde stojí dnešní seminář, známe v jistém torzu. I v této z hlediska městského organismu okrajové části města stály měšťanské domy. J. Vančura přesvědčivě dovedl, že měšťanské domy v této části města byly zničeny při požáru 12. května 1579 a v dalších osmdesáti letech nebyly zdejší domy obnoveny - zůstávala zde pouhá spáleniště - Čedilovské a další [podrobněji Vančura, 1926, s. 82 - 83].

Původně privátní spáleniště se dostala v průběhu třicetileté války do majetku města, které je v březnu 1654 postoupilo jesuitům, přičemž ve výsledku došlo ke zkrácení Školní ulice, která původně pokračovala až k hradbám: zříceniště spolu s zahradou při domu Pondělíčka (čp. 57) - o nížto mezi ním Pondělíčkem a pány klatovskými jistá se již úmluva stala - ležící a ode zdi městské až k samé síni Pondělíčkově se potahující tak, aby mezi zdí městskou a domem Pondělíčkovíc pořád všechno ke koleji náleželo... nezanechávající oni ... ani sobě ani obci ani žádnému privátnímu nad tuto odvedeném místě jakož ani nad jinými prve buďto darovanými, prodanými, postoupenými domy, spáleništěmi, zbořeníštěmi, průjezdy a průchody od věže městské po šňůře až do zdi městské a k domu Pondělíčkovíc žádného práva" [Vančura, 1926, s. 82; vt. Vančura, 1-1/1927, s. 87; Vančura, 1-2/1927-1928, 538].

Z pozdější zprávy víme, že roku 1654 byly započaty v místech semináře práce na základních zdech koleje, tyto základy pak zůstaly několik desítek let opuštěny [Peters, 1946, 242]. Až 23. září 1684 byla uzavřena smlouva mezi kolejí a seminářem o stavbě nového semináře v kolejní zahradě západně od nové koleje [Peters, 1946, 230]. Práce však zbrzdil i požár města 8. července 1689, kdy shořel jezuitský kostel s kolejí, školou a seminářem. S ohledem na výborné hospodaření rektora P. Jakuba Tatyřka bylo možno ihned přistoupit k obnově koleje, školy a semináře navíc přispěli noví dárci [Vančura, 2-1/1930-1932, s. 238, 243; vt. SÚA, NM, sign K/2/J/2/9/3 aj.].

Rozhodující se stal rok 1692. Dle análů byla v tomto roce zahájena na rozsáhlé stavební parcele vznešená stavba nové školy (z prostředků města, měšťanů?) uzavřená ve zdech, jejíž základy byly položeny již před 38 roky. Během roku byla stavba dovedena až k třetímu podlaží a opraveny také části sousedních střech. Měšťané poskytli na stavbu vápno, železo, kámen, trámy, cihly, tašky. Tato stavba včetně koleje však byla dle análů provedena velmi nedokonale [KNM, sign. VII C 29, pag. 198]. Roku 1693 byl seminář již pokryt střechou a je zřejmé, že v tomto roce byl uveden do provozu [KNM, sign. VII C 29, pag. 200; Peters, 1946, 243].

Požár ve městě roku 1700 se našich staveb nedotkl. Roku 1702 mohla být prodána stará seminární budova čp. 4/I obci [SOkA Klatovy, AM Klatovy, kn. 159 (contr. 9.), fol. 83; Peters, 1946, 243]. Roku 1703 bylo vystavěno druhé křídlo semináře v podobě elegantní kaple [Peters, 1946, 243; KNM, sign. VII C 29, pag. 243].

Roku 1725 dostali jesuité část zpustlého parkánu u "nového" stavení koleje. Zároveň regent semináře žádal, aby byl semináři postoupen kousek zpustlých parkánů za seminářem. Městská rada nakonec souhlasila s propůjčením do užívání s podmínkou, že jesuité vystaví na svůj náklad zadní zbořenou zeď [Vančura, 2-1/1930-1932, s. 367].

23. června 1758 vypukl ve městě požár, při kterém shořely střechy kostela, latinských škol, koleje a semináře. Ještě v témže roce došlo k opravě semináře. Opravy

po požáru však přinesly jesuitům značné dluhy [Peters, 1957, s. 211; SÚA, FK, sign. K 18/4, kt. 252].

Roku 1765 jesuité koupili k semináři předměstskou zahradu s chalupou na letní rekreaci šlechtických a jiných studentů [SÚA, FK, sign. K 18/4, kt. 252].

* * *

Roku 1773 byl za známých okolností zrušen jezuitský řád, což mělo samozřejmě zásadní důsledky pro všechny objekty v jejich vlastnictví i správě. Na vlastní seminář však byla vázána nadační místa, která ani nebylo možno zrušit, majetek semináře byl později převeden na nadační fond pro studenty [SÚA, ČG-EJ, sign. F II/40/165, kt. 44 aj.]. V písemných pramenech krátce po roce 1773 sledujeme ve vztahu k semináři hlavní dvě skutečnosti - budova nebyla v dobrém stavebním stavu a stát se ji snažil co nejdříve prodat.

Na podzim roku 1773 byla provedena v semináři inventura - kromě vlastní budovy semináře s dnešním čp. 58 k němu náležela ještě jedna předměstská zahrada s chalupou v ceně 600 zl. (z chalupy vycházel plat 6 zl., ze zahrady 19 zl.). Seminář neměl žádný další majetek kromě obligací.

Přímých konkrétních údajů není mnoho. 20. prosince 1773 hejtman klatovského krajského úřadu - Sebastian hrabě Kinigl - udal seznam nutných výdajů v semináři: klenba ve vedlejším pokoji subregenta potřebovala opravit (předpokládaný náklad činil 18 zl.). Rákosový strop v chodbě prvního patra byl shnilý tak, že byl podepřen trámy - zaklenutí by stálo 444 zl., rákosový strop 349 zl., podložení trámů a zaklopení prkny 210 zl., střecha vyžadovala velkou opravu za 168 zl. [SÚA, ČG-EJ, sign. F II/150, kt. 29].

Zda okamžitě došlo k této opravě prameny již neuvádějí. Roku 1775 byla budova označena jako "na spadnutí" (baufällig). Proto guberniální fundační komise téhož roku uvažovala o jejím prodeji magistrátu jako jedinému zájemci, přičemž cena budovy byla vyčíslena na 2000 zl., zahrada patřící k semináři na 400 zl. a paramenta při kapli sv. Josefa na 100 zl. Eventuelní možnosti využití budovy se takřka rok od roku měnily - roku 1776 se uvažovalo o bytech pro důstojníky či o špitálu [SÚA, FK, sign. K 18/7/1, kt. 252]. V roce 1776 bylo zapláceno kominíkovi a za nejvyšší nutné opravy oken, dveří a střechy celkem 6 zl. 36 kr. [SÚA, FK, sign. K 18/7/1, kt. 252].

9. července 1776 byl proveden odhad zařízení kaple sv. Josefa zlatníkem Stefanem Hirberem a sochařem Josefem Flyglem - na 174 zl. 45 kr. Kromě běžných parament je připomínán oltář sv. Josefa řezaný ze dřeva se čtyřmi malými sochami, dvěma relikviáři, 2 svícny se zrcadly a baldachýnem (20 zl.), 2 velké obrazy sv. Františka Xaverského a sv. Ignáce (4 zl. 30 kr.), 7 kulatých obrazů po 45 kr., obraz sv. Josefa v ambitu (1 zl.), 8 klekátek se sedátky za celkem 2 zl. Stejněho dne prohlédli seminář klatovský zednický mistr Lukáš Štěrba, tesařský mistr Mates Černoch a kamnář Mates Tichý. Opravy v třípodlažní budově odhadli na 2400 zl. Dle jejich mínění bylo možno budovu adaptovat jen na byty důstojníků, krajských úředníků nebo bankálních úředníků za celkem 1700 zl. (sic!) [SÚA, FK, sign. K 18/7/1, kt. 252; ČG-EJ, sign. F 3/10, kt. 96].

Na jaře 1777 nebylo dosud jasno, co v budově bude. Roku 1778 byla poprvé otevřena otázka zřízení normální školy o čtyřech třídách, bytu ředitele a učitelů v

budově. Budova bývalého semináře byla s jistotou nadále stavebně závadná, čtyři pokoje v objektu byly pronajaty, evidentně zde nadále bydleli stipendisté [SÚA, FK, sign. K 18/7/2, kt. 253].

Z této doby pochází popis budovy vypracovaný komisaři, které vyslala klatovská radnice - Franzem Xaverem Hruškou a Johanem Antonem Pacherem (překlad z němčiny):

1. přímo proti vchodu do semináře je kaple sv. Josefa opatřená náležitostmi.
2. po pravé straně je klenutá světnice pro čeleď.
3. Po levé straně jsou schody.

V prvním podlaží (Stock)

- č. 16 - velký refektář
- č. 18 - spížový kvelb neboli depositorium
- č. 17 - kuchyně
- č. 19 - vinný sklep
- č. 20 - kvelb na maso

Ve středním podlaží:

- 4. č. 1 - dva pokoje s vytápěním, které by bylo možno věnovat řediteli normální školy

- 5. č. 2 - záchody
- 6. č. 3 - pokoj s vytápěním, který je možno věnovat škole
- 7. č. 4 - velké "Musaeum", ve kterém je možno zřídit dvě třídy.
- 8. č. 5 - 2 pokoje s vytápěním, které je možno věnovat prvnímu učiteli
- 9. č. 6 - pokoj s vytápěním, který je možno věnovat druhému učiteli
- 10. č. 7 - schody do horního podlaží
- 11. č. 8 - pokoj s vytápěním, který je možno věnovat třetímu učiteli
- 12. č. 9 - velký pokoj s vytápěním, který je možno adaptovat na školu
- 13. č. 10 - pokoj s vytápěním, který je možno věnovat učiteli
- 14. č. 11 - velký pokoj bez vytápění, jinak dormitář
- 15. č. 12 - nezaklenutá komora
- 16. č. 13 - velký pokoj bez vytápění, jinak užívaný jako dormitář
- 17. č. 14 - záchody
- 18. č. 15 - komora neboli depositorium

Současný je dochovaný inventář (překlad z latiny, kráceno o nepodstatné položky):

Č. 1 - Místnost otce regenta | V 1. části místnosti: stoly - 5 | skříň s užitkovým sklem - 1 | oratoř s obrazem - 1 | kanape - 1 | u 1. dveří pokoje závěsy (zřejmě police se závěsy viz i dále) - 1 | u 2. dveří části (polic se závěsy) - 2 | u okna části (polic?) z laťky - 2 | stolice (sedadla) - 3 | dubové židle - 2 | lampa z mosazi - 1 | nádoba na svícenou vodu 1 | kamna 1.

V 2. části místnosti: stoly - 7 | z nich se skříňkami (zásuvkami?) - 3 | se stojany na knihy - 2 se skříňkami - 2 | hrací stůl - 1 | díly závěsů z látky na okna - 7 | stolice (sedadla) - 5 | stolice s nočníkem z mědi - 1 | barevná socha sv. Jana Nepomuckého - 1 | kamenné desky - 2.

Č. 2 - Vnitřní brána.

Č. 3 - Místnost u otce regenta | lehátka - 5 | závěsy - 5 | židle - 5 | stoly - 2 |

kamna - 1.

Č. 4 - Studovna | pulpity - 30 | židle - 21 | stoly - 7 | umyvadlo - 1 | kamna - 1 | lavice - 3 | závěsy oken - 3 | visací hodiny - 1 | oratoř - 1 | skříň na hudebniny - 1.

Č. 5 - Místnost otce představeného | v 1. části místnosti: stolek u okna - 1 | jiné stoly - 2 | stolice - 3 | židle - 4 | díly závěsů k oknům - 2 | oratoř - 1 | kamna - 1.

V druhé části místnosti: stůl se stojanem na knihy - 1 | židle - 4 | skříň - 2 | lůžka - 2 | paraván k lůžku 1.

Č. 6 - Místnost vedle otce představeného | lůžka - 3 | závěsy - 3 | židle - 3.

Č. 7 - Horní schody.

Č. 8 - Místnost | lůžka - 3 | židle - 1 | stůl - 1.

Č. 9 - Místnost | lůžka - 7 | závěsy - 6 | židle - 3 | stoly - 1.

Č. 10 - Místnost u malé ložnice | lůžka - 5 | závěsy - 5 | židle - 5 | stoly - 3.

Č. 11 - Malá ložnice, které se říká ložnice hudebníků | lůžka - 10 | závěsy - 10.

Č. 12 - Menší sklad prázdný.

Č. 13 - Větší ložnice | lůžka - 16 | závěsy - 16.

Č. 14 - Vnitřní brána.

Č. 15 - Sklad různých věcí.

Č. 16 - Refektář | židle potažená sukrem - 2 | kůží - 2 | obyčejné - 18 | stoly - 10 | též (stůl) pro hru pyramida - 1 | katedra - 1 | kamna - 1 | skříň - 4 | černá deska - 1.

Č. 17 - Kuchyně | stoly - 2 | skříň - 2 | velký měděný kotel na vaření vody - 1.

Č. 18 - Spižárna | stůl - 1 | skříň - 1.

Č. 19 - Sklípek.

Č. 20 - Spižárna na maso.

V místnosti a při místnosti pro služebnictvo | visací hodiny - 1 | stoly - 3 | velké židle - 2 | malé židle - 3 | lůžka - 2 | staré paravány - 4 | skříň - 1 | Při místnosti služebnictva žebříky (schody) - 2 | další (žebříky) pro spouštění nádob do sklepa - 2 | kotel - 1 | díly závěsů - 2 | Obrazy při dveřích na zdi kaple - 3 | na chodbě refektáře - 7 | na spodním schodišti 2 | socha P. Marie za sklem - 1 | V druhém podlaží na chodbě celkem - 28 | Mapy - 20 | Socha sv. Jana Nepomuckého - 1 | krucifix se stříbrným srdcem - 1 | pod ním menší socha anděla strážného - 1 [SÚA, ČG - EJ, sign. M 1/48, kt. 110].

Zároveň se dochoval rozpočet zednického mistra Lukáše Štěrby a tesařského mistra Vojtěcha Prajse (překlad z němčiny):

Rákosový stop na střední chodbě je chatrný a musí být uveden do dobrého stavu - 15 trámů po 3 zl. - 45 zl. | 80 prken po 15 kr. - 20 zl. | 15 kop hřebíků po 12 kr. - 3 zl. | tesařům za práci - 30 zl. | 10 str. vápna po 1 zl. - 10 zl. | písek - 3 zl. | mzda - 15 zl. Celkem 126 zl. | Staré dřevo je možno prodat - 12 zl. => oprava středního štoku má stát 114 zl.

Dle missivu č. 4 musí být nahozen a opraven roh zdi, což má stát 5 zl.

V horním štoku musí být položena podlaha, což vyžaduje 17 kop prken po 15 kr. - 4 zl. 15 kr. | 2 kopy hřebíků po 12 kr. - 24 kr. | za práci tesařskému mistru - 2 zl. 30 kr.

Přeložit podlahu, což vyžaduje 12 kop po 15 kr. - 3 zl., | 15 kop hřebíků po 12 kr. - 3 zl. | 1 kopa ? (Schram) po 3 zl. - 3 zl. | mzda - 10 zl. | 10 str. vápna - 10 zl. | písek - 3 zl. | zednickému mistru za práci - 15 zl.

Záchody - 37 prken po 15 kr. - 9 zl. 15 kr. | 4 kopy hřebíků po 12 kr. - 48 kr. |

tesařskému mistru - 3 zl. 42 kr.

Pro jistotu má být na půdě položena lepenice, což má stát 30 zl.

Oprava dveří, oken, kamen, lavic, stolů přibližně - 12 zl.

Celkem 228 zl. 54 kr.

Roční údržba střechy, oken, dveří, kamen a lavic byla odhadnuta na 20 zl. ročně [SÚA, ČG - EJ, sign. M 1/48, kt. 110; SÚA, FK, sign. K 18/7/1, kt. 252].

V roce 1781 proběhla prohlídka klatovské školy a budovy semináře za účelem zřízení hlavní školy, přičemž budova semináře se měla přeměnit na byty pro učitele, podle rozpočtů měly náklady na úpravy činit 900 zl. Úpravy byly dvorem odsouhlaseny a v březnu byly zahájeny, počátkem června byly adaptace jak školy, tak budovy semináře hotovy. 10. června se konalo slavnostní otevření školy. V prvním roce (1783) byla někdejší jídelna zdejšího semináře přeměněna na zkušební sál, vymalována, hrabě Emanuel Kolovrat poskytl portréty císaře a jeho rodičů.

Do roku 1790 nebyla v budově semináře pro ředitele školy k dispozici kuchyně. Na základě žádosti podané městské radě od ní obdržel ke stavbě zmíněné kuchyně 2400 cihel, příslušné množství vápna (cca 8 strychů), stavební dříví na krov a trestance jako přidavače, takže ředitel platil ze školního fondu pouze dovoz materiálu a řemeslníky. Kuchyň byla pro větší pohodlí situována hned vedle jeho obytného pokoje. Původní byl příliš velký, takže byl rozdělen 2 příčkami, probourán komín a osazen, dle pozdější zprávy, sporák.

15. srpna 1791 vypukl po 4 hodině odpoledne ve městě požár, kterému padlo za obět 42 domů včetně budovy bývalého semináře. K znovuvybudování poskytl Leopold II. částku ve výši 1989 zl. 50 5/6 kr. 4. září 1793 byla dokončena stavba a obnova. Do požáru 1791 patřilo nádvoří vojsku, byla zde kolna na mouku, po požáru bylo prázdné, po stavebních úpravách je nechal ředitel školy osázet 30 ovocnými stromy a každý z učitelů dostal k dispozici kousek pro vlastní potřebu.

29. srpna 1804 bylo poskytnuto ze státní účtárny (z náboženského fondu) zdejšímu magistrátu 731 zl. 31 kr. na opravu školní budovy a semináře.

30. června 1810 okolo 12 hodiny vypukl v k. k. stájích požár, při kterém bylo poškozeno a zničeno 52 domů včetně budovy semináře. Jeho budova zůstala dlouho nezastřešená, takže škody tak jen vzrostly [SOkA Klatovy, Školní kronika Klatovy (hlavní jezuitská) 1793 - 1826, č. 78].

V roce 1815 soustředili představitelé klatovského kraje veškeré své úsilí ke znovuzřízení učitelských bytů v budově semináře. Zcela nově byla postavena střecha, byty se však podařilo připravit pouze pro některé učitele [SOkA Klatovy, Školní kronika Klatovy (hlavní jezuitská) 1793 - 1826, č. 78; SOkA Klatovy, AM Klatovy, kn. 255, Městská kniha 1808 1850, fol. 58].

20. července 1818 prodal studijní fond v dražbě za nejvyšší nabídku 10 110 zl. vídeňské měny bývalou seminární budovu čp. 58 se zahradou topografické číslo 93 o ploše 225 čtverečních sáhů klatovskému pravovárečnému měšťanstvu s tím, že jí měšťanstvo zachová v obyvatelném stavebním stavu. Smlouva byla definitivně zaknihována až roku 1844 s ohledem na dlouho nevyjasněné nároky města na objekt, které nakonec s konečnou platností vyřešilo až české gubernium [SOkA Klatovy, AM Klatovy, kn. 916 (contr. 47.), fol. 251; OS Klatovy, kn. 667, extrakt 58. Příslušná

signatura českého gubernia s odhadem (19124/1818 - publ. 97/23) byla skartována.].

Proč pravovárečné měšťanstvo objekt koupilo, není přesně známo i s ohledem na nedostatek přístupných archiválií; pro dalších sedmdesát let jsou k dispozici pouze zcela útržkovité informace. Víme pouze, že budova byla alespoň zčásti pronajímána (například ve dvacátých letech 19. století vyměřovacímu inspektorátu) [ANM, sign. G 32/370].

Roku 1862 byla budova bývalého semináře čp. 58 se zahradou číslo topografické 93 o ploše 225 čtverečních sáhů náležící klatovskému pravovárečnému měšťanstvu soudně odhadnuta na 17 501 zl. 30 kr. konvenční měny [SOkA Klatovy, AM Klatovy, kn. 916, Liber contractuum 47., fol. 251; kn. 1021, Liber I. detax. 1798, fol. 164v. Odhadní spis čj. 1283/1862 však byl skartován].

Teprve na konci 19. století započalo pravovárečné měšťanstvo svoji budovu používat intenzivněji, než jako lednice - v souvislosti s likvidací bývalého pivovaru na Říšském předměstí v čp. 138 (vedle čp. 89) [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IV 9/246, Pravovárečné měšťanstvo, 1889 - 1894] - pivovar byl postupně přenesen přímo do budovy bývalého semináře. Tato skutečnost znamenala pro komplex sérii poměrně rozsáhlých adaptací - pivovary v minulosti náležely k objektům, do kterých bylo tradičně nejvíce potřeba investovat. K prvním deseti letům zdejších adaptací se nedochovaly plány.

12. září 1889 ohlásili zástupci pravovárečného měšťanstva opravu bývalých divadelních místností v čp. 58 na zřízení kvasírny a lednice, což vyžadovalo stavbu malého kanálku, který bylo nutno spojit s obecním kanálem v Seminářské ulici. Stavbu měl provádět klatovský stavitel Vojtěch Nováček pod technickým dozorem inženýra Eduarda Menčíka. Stavební protokol ze 17. září 1889 uvádí další podrobnosti. Měly být zlikvidovány staré podlahy s násypem a na menší násyp nad sklepy a nad stávající lednicí měly být položeny nové podlahy ze žulových ploten se spádem do středu a odsud měl odvod pokračovat dále kanálkem do obecní stoky. Polovina místnosti se měla vydělit dřevěnou stěnou se dveřmi - v polovině na straně ke kasárnám měla být lednice a v druhé polovině spilka. S ohledem na to, aby váha ledu netlačila přímo na klenutou kopuli, měly být nad dlažbou dvě traverzy zazděny na jedné straně do hlavní zdi a na druhé straně měly být zatíženy na klenbových pasech; teprve přes tyto traverzy mělo být šalování nesoucí podlahu. Stěny v lednici měly být rovněž šalovány. Ve spilce měly být nad klenebními pasy uloženy kusy železných kolejnic jako krakorce, přes tyto krakorce měly být položeny kantnýře, provizorně zatím dřevěné. Okna do ulice měla být zazděna. Stavba byla povolena, v průběhu prací se však zjistilo, že v těchto místech není žádný obecní kanál, který začínal až u čp. 54. O dokončení nemáme přímé zprávy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IV 9/246, Pravovárečné měšťanstvo, 1889 - 1894].

1. února 1892 předsednictvo pravovárečného měšťanstva podalo žádost o udělení živnostensko - policejního povolení na zřízení parního pivovaru v čp. 58. 28. března 1892 bylo uskutečněno místní šetření a za obvyklých podmínek bylo 28. dubna 1892 vydáno povolení. V protokolu citované stavební plány postrádáme, nedochovaly se ani v archivním fondu okresního úřadu Klatovy. Průběh těchto adaptací ze strany pravovárečných měšťanů není zcela jasný. Jisté je pouze, že asi metr od Mlýnské stoky

na tarasní zdi kolem dvoru údajně široké 40 cm (nazývané i hradební zeď), postavilo pravovárečné měšťanstvo zeď vysokou 6 metrů a širokou 70 až 80 cm, která se ihned po dostavění započala trhat, což si vyžádalo okamžitý zákrok - částečné nové vyzdění [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IV 9/246, Pravovárečné měšťanstvo, 1889 - 1894; sign. IV/8/33, Pravovárečné měšťanstvo, 1892 - 1898].

27. července 1893 obdrželo pravovárečné měšťanstvo povolení na stavbu nové kolny na umývání a vyžahování sudů. 8 listopadu 1893 byla tato nová kolna zkolaudována spolu s jinými drobnými opravami, které si vyžádala předchozí kolaudace [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IV 9/246, Pravovárečné měšťanstvo, 1889 - 1894; sign. IV/8/33, Pravovárečné měšťanstvo, 1892 - 1898].

20. července 1894 byla provedena superkolaudace pivovaru, komise kromě zcela okrajových výhrad konstatovala, že chybí ohradní zeď na stranu k Mlýnskému potoku [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IV 9/246, Pravovárečné měšťanstvo, 1889 - 1894].

11. srpna 1898 bylo prováděno místní šetření, na základě kterého bylo nařízeno upravit pivovarský rourovod i nádvoří pivovaru [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].

21. června 1899 předložilo pravovárečné měšťanstvo dva nákresy na utilitární přístavbu kanceláře u sklepa (příloha 4). Dle protokolu z 27. června t.r. měl přístavek stát před výtahem pro sudy a měl chránit vstup ke spoušti před sluncem a teplým vzduchem proudícím do sklepa. Přístavba, kterou měl provádět zednický mistr Martin Tauš, byla schválena [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].

4. září 1899 požádalo měšťanstvo o povolení postavit nový ventilační komín místo starého a zobytnit dvě místnosti ve druhém patře, které byly dosud prázdné. Aniž sečkalo na vyjádření purkmistrovského úřadu a okresního hejtmanství, nechalo pravovárečné měšťanstvo demolovat dva staré komíny a dalo vystavět zednickým mistrem Havlíkem jeden nový větší komín; dolní část hvozdu se nezměnila. Teprve dodatečně a po urgenci byly vyhotoveny Václavem Havlíkem plány (příloha 5), které se staly základem dodatečného schválení 11. listopadu 1899. Z následné korespondence vyplývá jistá nespokojenost s kouřem vycházejícím z hvozdu, a proto okresní hejtmanství spolu s technickou kanceláří předepsalo instalovat zařízení na spalování kouře [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].

18. prosince 1900 předložilo pravovárečné měšťanstvo plány Leopolda Schifauera na rozšíření sklepů a lednice (přílohy 6 - 7). Dle protokolu z 5. ledna 1901 projektovaná přístavba sklepů a lednice provedena býti hodlá při starém sklepu a lednice provedena na straně severozápadní. Severně od starého sklepa projektován nový sklep v š. 4.5 m a v d. cca 13 m. Na straně jižní přiléhati má nová lednice ku hl. zdi kasárny. V této hlavní zdi nacházejí se dvě okna záchodová ve výšce cca 1 m nad střechou nově projektované lednice. Zdi sklepů a lednice projektovány jsou v tloušťce 1 m a opatřeny jsou isolačními vzdušnými prostory za účelem zamezení vnikání tepla dovnitř. Ve zdích sklepů opatřeny jsou ventilační kanálky s průduchy při podlaze a klenutí. Podlaha

sklepní ledniční má býti dlážděna kamennými 12 cm silnými plotnami a překlenutí obou místností býti má do travers, nad klenbami má býti uložen násyp v tl. 60 cm. Střecha nad lednicí dotýkající se podle projektu zdi kasárniční ve svém hřebeni provedena býti má v téže výšce, v jaké se nachází střecha nad starým sklepem a lednicí. Nad starým sklepem, kde doposud skladiště potřeb pivovarských se nacházelo, hodlá se provést naproti vchodu bednárna, která novou příčkou od skladiště oddělena býti má. Západně od schodiště sklepního nalézající přístavek bude odstraněn z té příčiny, ježto se tam hydraulický výtah provést hodlá. V jižní zdi skladiště pivovarského hodlají se provést 3 průduchy do isolačního volného prostoru mezi skladištěm a kasárnou se nalézajícím, kdežto při zdi severní jest skladiště na uhlí v šířce 4,4 m, v délce 13 metrů co přístavek starého sklepu a lednice. Z tohoto skladiště na uhlí hodlají se dveře do skladiště pro potřeby pivovarské proraziti. Nejen nová lednice, nýbrž i nový sklep má být rigolován sice směrem východním ku projektovanému hydraulickému výtahu, kdež čerpadlo zřídit se má... Stavební povolení bylo vydáno v únoru 1901 [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].

2. března 1905 požádalo pravovárečné měšťanstvo o povolení k prohloubení ležáckého sklepu dle plánů arch. a stavitele Karla Horáka a Leopolda Schifauera (přílohy 8 - 9). Stávající sklep měl být po obou stranách prohlouben o 2 metry, uprostřed o 2,7 metru. Sklepy měly být opatřeny vzduchovými průduchy a izolacemi. Stávající výtah na sudy měl být nahrazen novým. Purkmistrovský úřad 14. března 1905 oddálil definitivní schválení, dokud nebude provedena sonda, dle které by se posoudil vliv na stabilitu objektu. Tato byla posouzena 22. března s příznivým výsledkem, do poloviny července 1905 byly úpravy provedeny a na základě kolaudačního plánu (příloha 10) bylo vydáno povolení k užívání [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].

V září 1906 oznámilo pravovárečné měšťanstvo novostavbu konírny, která měla být postavena v prodloužení kůlny zřízené roku 1905 nad ležáckým sklepem. Zachovaný plán dodal zednický mistr Josef Beneš (přílohy 11, 12). Projekt byl schválen a stáj byla v polovině roku 1907 zkolaudována [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].

21. února 1910 oznámilo pravovárečné měšťanstvo záměr přistavět k dosavadním sklepům manipulační sklep pro stáčení piva z velkých sudů do menších. K úpravám byl dodán plán arch. a stavitele Karla Horáka (příloha 13). Stavební záměr byl posouzen 11. března 1911; dle protokolu měl být sklep proveden zčásti na místě stávajícího výtahu a skleповého schodiště, zbytek měl být zabrán z prostranství dvora, zároveň měla být snížena podesta, ze které jsou přístupny sklepy I a II. Podkopané zdi hlavní budovy měly být podchyceny pilíři z cihlového zdiva s přízdívkou. Pravá špaleta sklepa č. I měla být snížena a část podezděna pilířem z cihelného zdiva. Proti vybočení hlavní zdi sklepa měl být vyzděn v místech výtahu silný opěrný pilíř. Nové schodiště bylo projektováno jako dvouramenné. Vedle měla být přistavěna šachta pro výtah. V mohutném pilíři měl být zřízen výklenek se studní na sbírání splaškové vody. Strop měl být z dvojité klenby do travers, na něm násyp s kamennou dlažbou. Stavba byla za obvyklých podmínek povolena [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign.

IX 16/7, Pivovar pravovárečného měšťanstva, 1909 - 1910].

V lednu 1912 byly posouzeny předložené plány Karla Horáka (příloha 14) na zřízení sklepa a opravy stávající lednice v pivovaře. Protokol z 26. ledna 1912 uvádí, že byl projektován nový pivní sklep s manipulační chodbou a zvýšení stávající lednice. Projektovaný sklep měl přiléhat na stávající sklep směrem do dvora pivovaru. Novostavba měla mít železobetonový strop. Dále měla být stávající lednice zvýšena o 5 až 5,10 m - dosavadní klenba měla být snesena, obvodové zdivo zvýšeno a prostora zaklenuta do travers. Dále byly při komisi předloženy další plány (tzv. plány II) na rozšíření sklepů a zřízení další velké manipulační lednice. Dle plánu bude manipulační chodba v plánu I vyznačená prodloužena, z ní měly být přístupny 3 úplně nové sklepy směrem od stávajících sklepů k potoku. Sklepy měly být pod terénem dvora a pouze nová lednice k nim přiléhající měla vystupovat 7,4 metru nad terén dvora. Proti stavbě nebyly podstatné výhrady a stavba byla v srpnu téhož roku schválena (důvod pro časový odstup není znám). Zároveň bylo pravovárečné měšťanstvo vyzváno, aby pro tuto adaptaci předložilo řádné plány, což měšťanstvo splnilo v říjnu (plány Karla Horáka - situace a výřez z půdorysů - viz přílohy 15 + 16). O realizaci nejsou žádné zprávy.

Souběžně byly roku 1912 adaptovány pravovárečným měšťanstvem sousední budovy bývalé Singerovy továrny v čp. 56 a 57 dle plánů architekta a stavitele Karla Horáka (úpravy kanceláří v přízemí a bytů v patře) [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7 Pravovárečné měšťanstvo, adaptace čp. 56 a 57/I, 1912 - 1914].

Poté nemáme na delší dobu o adaptacích v pivovaru žádné zprávy. Pouze v letech 1927 až 1928 bylo zřízeno umělé chlazení (tzv. "zimotvorné zařízení") ve sklepech v čp. 58, strojovna měla být v čp. 57. Plány dodala pražská firma Novák & Jahn (příloha 17 - výřez). Stavební povolení bylo vydáno 7. března 1928. Stavba byla realizována a následně zkolaudována [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/18, Měšťanský pivovar, 1927 - 1928].

Poválečných spisů je k dispozici minimálně. Roku 1947 poznamenal o budově Dr. Václav Wagner v rukopisu s umělecko - historickým rozborem města, že jezuitská kolej typické výstavnosti 17. století byla doplněna přístavbou semináře v 18. století, kdy se prostému průčelí koleje dostalo podobné štukové úpravy, jakou měl nový seminář, dnes čp. 58/I, změněný na pivovar... [SÚA, SPS, sign. 30 pam. Klatovy, umělecko - historický rozbor s. 34, kt. 249].

Roku 1951 se uvažovalo o využití pivovaru ke kulturním účelům (hudební sál, hudební škola, knihovna, archiv). Roku 1956 hlásilo okresní vlastivědné muzeum, že jsou v budově semináře prováděny bez povolení úpravy. Následně bylo zjištěno, že domovní správa Klatovy rozšiřovala plochy oken ve dvorním traktu [SÚA, SPS, sign. 30 pam. Klatovy, kt. 249].

Roku 1985 byla opravena střešní krytina a vyměněn krov nad dílnou [MÚ Klatovy, odbor výstavby, stavební spisy čp. 58/I].

Prameny

Státní ústřední archiv v Praze [SÚA]

České gubernium - exjesuitica [ČG - EJ]

Sign. F II/150, kt. 29;

sign. F II/40/165, kt. 44;

sign. F III/10, kt. 96;

sign. M I/48, kt. 110

Fundační komise českého gubernia [FK]

Sign. K 18/1, kt. 252;

sign. K 18/4, kt. 252;

sign. K 18/7/1, 2, kt. 252, 253.

Jesuitica [JS]

Sign. 10/1/8, 10, kt. 57.

sign. Ilo 429, Prov. X/5/5, kt. 158.

Nová manipulace [NM]

Sign. K/2/J/2/9/3.

Státní památková správa [SPS]

Kt. 248, 249, sign. 30 pam. - Klatovy.

Státní okresní archiv v Klatovech [SOkA]

Archiv města Klatov [AM]

I. č. 124, Memorabilia (sepsal Václav Vojtěch Voříšek) 1725;

i. č. 159, OS Klatovy 9, Liber contractuum 9., 1682 - 1712, kn. 159;

i. č. 916, OS Klatovy 45, Liber contractuum 47., 1842 - 1844, kn. 916;

i. č. 1021, OS Klatovy 88, Liber I. detaxationum de anno 1798, 1791 - 1865, kn. 1021.

Stavební spisovna

Sign. IX 16/7, Pravovárečné měšťanstvo, adaptace čp. 56 a 57/I, 1912 - 1914;

sign. IX 16/7, Pivovar pravovárečného měšťanstva, 1909 - 1910;

sign. IX 16/7, Pravovárečné měšťanstvo, stavba lednice a sklepů, 1912 - 1913;

sign. IX 16/18, Měšťanský pivovar, 1927 - 1928;

sign. IV 9/246, Pravovárečné měšťanstvo, 1889 - 1894;

sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907;

sign. IV/8/33, Pravovárečné měšťanstvo, 1892 - 1898.

Školní kroniky

I. č. 78, Klatovy - hlavní (jesuitská), 1783 - 1826.

Poznámka: Archiv města Klatov je dosud archivně neuspořádán, přístupné jsou pouze rukopisy, spisová část fondu je zcela nezpracována. V archivním fondu okresního úřadu Klatovy se pro dobu velkých adaptací v pivovaru nechovaly žádné spisy. Fond "Pravovárečné měšťanstvo Klatovy" se nedochoval.

Archiv Národního musea [ANM]

Sbírka G (Eichlerova)

I. č. 370 - Klatovy.

Knihovna Národního musea v Praze

Sign. VII C 29, Historia collegii Clatoviensis Societatis Jesu ab Anno 1735.

Stavební úřad v Klatovech

Stavební spisy čp. 58/I.

Poznámka: složka stavebních spisů obsahuje jen zcela okrajový spis z roku 1985.

Plány

a) celkové a katastrální

1837, 1893: Mapy stabilního katastru, 1:2880 [SÚA, SKM-A, Klatovy]. Přílohy 1 - 2.

b) stavební plány

S.d. (polovina padesátých let 17. století?): plán jezuitské koleje a kostela, grafické měřítko, půdorys přízemí [SÚA, i. č. 1501, sign. B X 15 (z SÚA. JS 10/1/10)]. Publikován: Vlček - Sommer - Foltýn, 1997, s. 77. Příloha č. 3 (výřez).

S.d. (1899): plán utilitárních nádvorních přístaveb před výtahem pro sudy (Plán na přístavbu kanceláře a přístavku u sklepa), podpis nečitelný, 1:100 půdorysy, pohled [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907]. Příloha 4.

S.d. 1899: plán rekonstrukce hvozdu (Rekonstrukce hvozdu pravovárečného měšťanstva v Klatovech), Václav Havlík, 1:50 půdorysy, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907]. Příloha 5.

S. d. (1900): plán na rozšíření pivovarských sklepů (Stavba nových sklepů pivovaru pravovárečného měšťanstva v Klatovech), Leopold Schifauer, situace, 1:100 půdorysy, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907]. Povoleno 15. února 1901. Přílohy 6 - 7.

1905, březen: plán na rozšíření (prohloubení) sklepů (Polohopisný plán pravovárečného pivovaru, Příloha ku plánu na rekonstrukci sklepa | Rekonstrukce sklepu v pivovare pravovárečného měšťanstva v Klatovech), arch. a stavitel Karel Horák a Leopold Schifauer, 1:720 situace, 1:100, půdorysy, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907]. Přílohy 8 - 9.

1905, červenec: kolaudační plán na rozšíření (prohloubení) sklepů (Rekonstrukce sklepu v pivovaru pravovárečného měšťanstva v Klatovech), podpis nečitelný, půdorysy, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907]. Příloha 10.

1906, září: plán novostavby konírny (Situace konírny ve dvoře měšťanského pravovárečného pivovaru v Klatovech | Návrh konírny ve dvoře měšťanského pravovárečného pivovaru v Klatovech), zednický mistr Josef Beneš, 1:720 situace, 1:100, půdorys, pohled, řez [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907]. Přílohy 11 - 12.

1910, únor: plán přístavby manipulačního sklepu v severovýchodním rohu dvora

(Návrh na přístavbu manipulačního sklepu v pivovare pravovárečného měšťanstva v Klatovech), arch. a stav. Karel Horák, 1:720 situace, 1:100 půdorysy, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7, Pivovar pravovárečného měšťanstva, 1909 - 1910]. Příloha 13.

1911, 15. listopadu: plán sklepů a rekonstrukce lednice (Návrh sklepu a rekonstrukce lednice v pivovaru pravovárečného měšťanstva v Klatovech), Karel Horák, 1:720 situace, 1:100 půdorys, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7, Pravovárečné měšťanstvo, stavba lednice a sklepů, 1912 - 1913]. Příloha 14.

1912, říjen: návrh stavby rozsáhlých nových sklepů a lednice ve dvoře (Návrh na stavbu sklepů a lednice v měšťanském pivovaru v Klatovech), Karel Horák, 1:100 půdorys, řezy [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7, Pravovárečné měšťanstvo, stavba lednice a sklepů, 1912 - 1913]. Přílohy 15 - 16.

1927, 26. ledna: plán na zřízení umělého chlazení v čp. 57 a 58 (Dispozice umístění umělého chlazení systému "Abdamos" pro měšťanský pivovar Klatovy), Novák & Jahn, Praha, 1:100 půdorys, dílčí řez [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/18, Měšťanský pivovar, 1927 - 1928]. Příloha 17.

1930, 20. září: projekt varny pro var 80 hl s parním vařením, Rudolf Strnad, Leopold Schifauer, situace 1 : 720, půdorysy, řezy 1 : 50 [zapůjčeno odborem rozvoje města m. ú. v Klatovech].

1968: sodovkárna v Klatovech, přízemí, celkový plán 1 : 100 [zapůjčeno odborem rozvoje města m. ú. v Klatovech].

1969: sodovkárna v Klatovech, adaptace garáží, půdorys a řezy 1 : 100 [zapůjčeno odborem rozvoje města m. ú. v Klatovech].

1975 (?), červenec: VI - zajištění podzemí města Klatov, objekt č. 2, ul. Vančurova čp. 57, situace 1 : 200, půdorys a řezy 1 : 50 [zapůjčeno odborem rozvoje města m. ú. v Klatovech].

1985, listopad: celkový půdorys přízemí s obsáhlou legendou 1 : 200 (Západočeské lihovary a konzervárny, n. p. Plzeň - Božkov, závod Horšovský Týn, provoz Klatovy - Vančurova ul. 57/I) [zapůjčeno odborem rozvoje města m. ú. v Klatovech].

Literatura

Bílek Tomáš: Statky a jmění kollejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených, Praha 1893.

Bílek Tomáš: Tovaryšstvo Ježíšovo a působení jeho v zemích království Českého vůbec a v kollegiu Pražském u sv. Klimenta zvláště, Praha 1873.

Černý Karel: Jezuitská kolej v Klatovech na počátku 18. století ve světle deníkových zápisů ministrů koleje, diplomová práce Jihočeské univerzity, České Budějovice 1999.

Peters Karel: Dějiny jezuitské koleje v Klatovech, ČSPS, roč. 51-53, s. 214 - 248, roč. 65, s. 207 - 219.

Prášek Justin V.: Děje gymnasia klatovského, Klatovy 1877.

Vaněk F., Hostaš K., Soupis památek historických a uměleckých, sv. 7., v politickém okresu klatovském, Praha 1899.

Vančura Jindřich: Dějiny někdejšího král. města Klatov, I-1/1927; 1-2/1927-1928; 2-1/1930-1932, 2-2/1933-1936.

Vančura Jindřich: Které a jaké domy městské stály na místě staveb jesuitské koleje v Klatovech, Sborník Hostačův, Klatovy 1926, s. 73 - 91.

Vlček Pavel, Sommer Petr, Foltýn Dušan: Encyklopedie českých klášterů, Praha 1997.

ROZBOR STAVBY

Situace

Areál, kterým se budeme zabývat, se nachází na jihozápadním okraji historického jádra Klatov. Ze severní strany jej vymezuje ulice Bohuslava Balbína. V její frontě náš objekt sousedí na východní straně s bývalou jezuitskou kolejí. Západního krajního bloku městského jádra se areál dotýká prostřednictvím čp. 57/I a jeho vnější okraj tvoří zbytky opevnění města.

Objekt se skládá se z několika relativně samostatných částí: Křídlo při ulici Bohuslava Balbína, které budeme označovat jako severní, představuje monumentální barokní architekturu jezuitského semináře, zahrnující tři nadzemní podlaží a suterén. Kryto je sedlovou střechou, na západě opatřenou valbou. K nároží severního křídla přiléhá jihozápadní křídlo semináře, které tvoří jádro srostlice staveb. Obsahuje tři nadzemní podlaží. Suterén v něm není doložen, zasahuje však pod ně spodní podlaží podzemní přístupné donedávna ze sousedního čp. 57/I (srov. níže). Jihozápadní křídlo kryje valbová střecha. Půdorys tohoto křídla v podstatě tvoří L a ve své části přilehlé ke křídlu severnímu obsahuje v prodloužení Vančurovy ulice vstupní bránu do celého areálu. Kout sevřený rameny L a linií hlavní městské hradby zaujímá novodobá vestavba výrobní haly s téměř plochou střechou. Další hala, podobně zastřešená, je vestavěna mezi jižní barokní průčelí zmíněného L a pokračování trasy hlavní městské hradby. Z vnějšku, tedy od jihozápadu, se k linii hlavní hradby přikládá pozdně klasicistní objekt, který v plném rozsahu půdorysu obsahuje polozahloubený suterén a jedno nadzemní podlaží. Kryje jej pultová střecha. Východní křídlo, které navazuje na budovu při ulici Bohuslava Balbína, je v nadzemní části novodobou výrobní halou krytou pultem o malém sklonu, jímž proniká věž nákladního výtahu. Na dvorní západní straně východní křídlo obíhá nakládací rampa. Na východě je ponechána soutka oddělující sousední kolej. Pod východním křídlem se rozkládá sklep a bývalá lednice, která je nepřístupná a její stav neznáme. Nadzemní části městské hradby v úseku dnešního nádvoří zanikly. Její trasu a přítomnost hradební věže zde dokládají historické plány (přílohy 1, 2). Na okraji dvora se při parkánové zdi nalézá studna. Linie hlavní hradby se přidržuje východněji položené jižní průčelí západního křídla jezuitské koleje. Před ním jsou zachovány pozůstatky objektu, u nějž jedna varianta výkladu připouští, že je pozůstatkem fortny.

Vnějšek stavby

Základní uspořádání fasády odpovídá formě, která se u našich jezuitských staveb stala od realizace pražského Klementina ustálenou zvyklostí. Tyto budovy jsou dvoupatrové, značná půdorysná rozlehlost a s ní související délka front vyvažována uplatněním výrazných vertikálních prvků - vysokého řádu pilastrů, a v původním pojetí též propojením suprafenester a parapetních výplní nad sebou v jedné ose stojících oken. Ve stejném duchu je v Klatovech pojednáno raně barokní hlavní průčelí koleje a též

princip v modifikované podobě dodržuje o generaci mladší průčelí semináře.

Hlavní průčelí jsou obrácena do ulice Bohuslava Balbína a Vančurovy. Uliční fasáda severního křídla, ustoupená za linii západního krajního vstupního risalitu koleje, se vyrovnává se značným spádem ulice prostřednictvím vysokého soklu (obr. 1). Volné severozápadní nároží stavby je zesíleno formou rozměrného pilíře či nárožního risalitu (obr. 2). Bezpochyby v rozporu s barokním záměrem byl nově nad chodníkem formou hladké povrchové úpravy omítky s odlišnou barvou upraven stupňově podle terénu klesající soklík, který je estetickou závadou.

Klatovským specifikem je značně svažitě staveniště. Z toho zřejmě vyplynulo užití vysokého soklu završeného robustní oblounovou římsou, kterým pronikají okna přízemí. Překlady jejich kamenných šambran propojují s římsou soklu a pohledově s parapetní výplní oken v patře mohutné maltové klenáky ozdobené v ose plastickým oválem [klenáky vyjadřují pohyb vzhůru a podílejí se tak na vertikalizujícím působení okenní osy]. Tento prvek zřejmě parafrázuje obdobnou úpravu u oken koleje, kde jej však můžeme nalézt u oken 2., patra, která jsou takto propojena s hlavní římsou. Typ šambran s profilovanou okrajovou lištou se neliší od produkce běžné u nás od pozdní renesance až po konec 17. století, ve srovnání s obdobnými prvky na sousední raně barokní koleji však můžeme zaznamenat dynamičtější profilaci podokeníku. Obdobné šambrany nacházíme u oken obou horních pater a na dvorních fasádách semináře. Profilaci okrajové lišty kopírují i portálky v interieru. Okna v přízemí jsou osazena za špaletou, pocházejí ze 2. poloviny 20. století, jsou zdvojená a svým členěním do T a způsobem zpracování jsou na této stavbě z architektonického hlediska zcela nevhodná. Okna v 1. patře mají suprafenestry završené dynamickými římsami zdobené plastickými poli vykrajovanými podle pohybových křivek. [Podobná pole nacházíme jako výzdobu nad okny i v interieru bývalé kaple sv. Josefa v jihozápadním křídle.] Dostupné omítky na průčelí jsou výsledkem novodobých oprav (ne vždy dostatečně kvalifikovaných) - starší barokní vrstvy pod nimi lze podle pozorování učiněného na hlavní římsě důvodně předpokládat (obr. 9). Je tím dána naděje, že hloubkovým průzkumem fasády z lešení by bylo možno ověřit autentický barokní stav. Zdá se totiž, že novodobá oprava fasády některé prvky zkomolila či vynechala - např. chybějící kapky u volutových uch okenních šambran, absentují parapetní výplně a suprafenestry u oken 2. patra v průčelí severního křídla (srov. obr. 2).

V přízemí západního průčelí, které je v zásadě uspořádáno stejně jako severní fasáda, se nalézají plechové skříně elektrického rozvodu a vedle nich novodobé dveře v ocelové zárubni, které asi vedou k dalším instalacím (prostor nebyl přístupný). Nad uvedenými prvky je umístěno slepé okno přízemí, které zde potvrzuje souměrnost fasády. Chybí mu, asi následkem dodatečného zásahu, maltový klenák nad překladem. V koutě při nasazení objektu s hlavní branou se pak v západním průčelí nachází vstup na schodiště, které vede do horních pater stavby. Vstupu jsou předloženy dva žulové schody. V novodobé zárubni osazené ve vnější lici jsou umístěny novodobé jednokřídlé palubkové dveře s nadsvětlíkem. Otvor vstupu, klenutý plochým segmentem, prochází silou obvodové zdi. Vede tudy jedno rameno schodiště s betonovými stupni. Toto schodiště ústí na podestu (kdysi část síně v přízemí) hlavního schodiště celého objektu. Vstup z ulice, který jsme právě popsali, byl proražen dodatečně, pravděpodobně na

místě barokního okna, které zmíněnou síň původně osvětlovalo. Úprava vstupu je čistě utilitární. Důvodem byl záměr přenést vchod do obytných pater budovy mimo uzavřený prostor někdejšího pivovaru / sodovkárny.

Hlavní průčelí jihozápadního křídla, které v pravém úhlu navazuje na výše probíranou fasádu, obsahuje v přízemí hlavní bránu celého areálu (obr. 3). Její dnešní stav vznikl v souvislosti s provozem pivovaru nebo sodovkárny. Portál brány byl po stranách odstraněn při rozšíření vjezdu a archivolta narušena tím způsobem, že její vrchol byl podvlečen překladem z traverz. To umožnilo proměnit vrchol oblouku brány na jakýsi lunetový nadsvětlík a otvor pod překladem upravit na pravoúhlý tvar tím, že náběhy oblouku brány byly vybourány a otvor celkově rozšířen (obr. 10). Dosáhlo se tím dostatečné světlosti pro vjezd nákladních automobilů, barokní brána však byla poničena. Opatřena pak byla z výtvarného hlediska bezcennými železnými vraty. Pozůstatkem barokního stavu je plasticky zdobená aedikula s dynamicky rozvinutou římsou. Zda s barokním stavem souvisí jednoduché ostění archivoly někdejší brány, nelze bez sondáže potvrdit. Po obou stranách portálu brány je umístěno po jedné nice završené konchou s mušlí. Niky byly určeny pro sochy světců. V jediné ose nad branou se nalézají ve dvou patrech podvojná okna, jejichž výzdoba odpovídá pojetí severního průčelí. Okna ve 2. patře mají zde a na západním průčelí severního křídla profilované suprafenestry s hrotitými klenáky. Zdvojené výplně osazené za špaletou pocházejí ze 2. poloviny 20. století, stejně jako všechna okna výše uvedených fasád.

Dvorní průčelí severního křídla bylo rozsáhle poškozeno klatovskou domovní správou roku 1956. Z té doby pochází dnešní již značně zchátralý stav, který o barokní podobě fasády vypovídá jen málo (obr. 6 vpravo, 7 vlevo). Přízemí z velké části zakrývá novodobá přístavba východního křídla, též novodobý přístavek nad vstupem do sklepa a barokní záchodový přístavek na západním okraji fasády. Podle dochovaných zbytků mělo barokní průčelí poměrně nízký předsazený sokl, na kterém stály postamenty tvořící základ pod profilované patky pilastrů tesané ze žuly a místy dosud zachované (obr. 4). Pilastry dobíhají k patrové římsě, jejíž profil je po zásahu v 50. letech 20. století jednoduchý, pravoúhlý. Podle fotografie z roku 1956 její hlavní hmota byla podložena jemnou barokní profilací [tento stav se dochoval na západním průčelí kaple sv. Josefa v jihozápadním křídle]. Římsa je v místech styku s pilastry zalamovaná. Nad ní je průčelí bez plastických ozdob, až na další jednoduchou římsu mezi 1. a 2. patrem. Okna v obou patrech jsou trojdílná, zdvojená, a pocházejí z doby uvedeného novodobého zásahu. Jejich otvory narušují užší a vyšší otvory po barokních oknech, která se rýsují v zadržkách pod opadlou štukovou omítkou. Zda měla okna původně kamenná ostění nevíme. Mohlo by se tak soudit podle oken jihozápadního křídla, kde se ostění částečně zachovala, avšak fotografie z roku 1956 (příloha 18), která ukazuje stav nastolený v 19. století, existenci kamenných šambran nepotvrzuje. Snad zanikly již při úpravách v 19. století, či spíše zde nebyly od počátku. Nezdá se pravděpodobné, že by původní barokní průčelí postrádalo do té míry vertikální prvky, jak je tomu již na snímku z roku 1956. Barokní stav však neznáme. K řešení této otázky by mohl přispět hloubkový průzkum z lešení.

Dvorní průčelí jihozápadního křídla má v severní ose, ležící při severním křídle, v přízemí bývalý barokní hlavní vstup ze síně do dvora, či snad spíše bývalé zahrady.

Barokní stav se až na ztrátu ostění v podstatě zachoval v oblouku vstupu, spodní část byla devastována rozšířením, aby se do dvora dalo projíždět od brány v severním průčelí (obr. 18, 19). Na pilastru vedle vjezdu byla zaznamenána pod novodobou vrstvou starší omítka, snad ještě barokní, s červeným obarvením. Kamenný prvek, osekáný snad dodatečně do líce fasády vlevo od patky, naznačuje možnost někdejšího propojení patek profilovanou římsou - bude třeba ověřit sondáží (obr. 20). Jižní úsek průčelí představuje fasádu objektu, který v přízemí obsahuje bývalou kapli sv. Josefa. Z předsazeného soklu se na žulových profilovaných patkách zvedají pilastry, při nároží sdružené. Končí u patrové římsy stejným způsobem, jak bylo vylíčeno u dvorní fasády severního křídla. Sokl je v místech dvou dnešních vstupů přerušen. Ve vstupech jsou osazena novodobá dvojkrídla plechová vrata. Nad severními z nich otvor barokního okna využívá tovární okno s ocelovou konstrukcí. Okna v 1. patře si zachovala barokní kamenné šambrany. Ve 2. patře se kamenná ostění nevyskytují - nevíme zda následkem mladšího zásahu, či od počátku. Výplně oken jsou novodobé, osazené za špaletou, dělené křížem (obr. 6). Hlavní římsa je pokračováním barokní římsy ze severního křídla.

Jižní průčelí křídla s bývalou kaplí sv. Josefa v přízemí zakrývá přístavba výrobní haly. Zachoval se sokl a sdružené pilastry při nárožích. Dvojice oken zúžených mladšími přízdívkami souvisí nejspíše až s využitím objektu na pivovar. V 1. patře se u podvojného okna částečně zachovalo barokní kamenné ostění.

Západní průčelí téhož objektu je zčásti skryto v další hale. Sdružené pilastry a patrová římsa se v horní části haly zachovaly včetně barokní profilace (obr. 23 vlevo nahoře). Segmentově klenutý vstup do bývalé kaple, dnes uzavřený novodobou zazdívkou, pochází až z doby průmyslového využívání objektu. Zda byl při jeho vzniku částečně využit barokní okenní otvor, by mohl ověřit hloubkový průzkum. Táž hala zakrývá také přízemí jižní fasády západního výběžku barokního jádra. Z barokního stavu zde byl rozlišen okenní otvor, který byl odstraněním části pod parapetem dodatečně změněn na vchod do haly od severu. Další novodobý průraz se nachází v koutě při styku obou uvedených průčelí.

Navazující západní průčelí dosahuje linie bývalé městské hradby. V přízemí vidíme stupňově zesílenou část, kterou tvoří kamenné zdivo. Nejpravděpodobněji se jedná o upravený pozůstatek městské hradby (obr. 13 dole uprostřed). Nad terénem je proraženo otvorem přeloženým traverzami, v němž se nalézají plechové novodobé dveře. V koutě východně odtud se nachází segmentově klenutí otvor do haly, dodatečně zazděný cihlami.

Nároží přilehlé zalomené části fasády zesiluje v celé výšce pilíř. Fasáda zde má v přízemí okna ve dvou úrovních nad sebou. Souvisí to s dodatečným rozdělením vysokého barokního přízemí na dvě podlaží (obr. 13). Výplně oken jsou novodobé (ve spodní úrovni luxfery).

Do bývalého parkánu (prostor mezi hlavní a vnější - parkánovou hradební zdí) byl někdy po polovině 19. století přistavěn z vnějšku k linii hlavní hradební zdi objekt zahrnující sklepy a zvýšené přízemí (obr. 13 vpravo, 14, 15). Spodní část obvodových zdí je smíšená, nadzemní části převážně cihlové. Hladké štukové omítky na průčelích jsou z velké části opadané, líc zdiva vlivem nekvality cihel značně narušený a lokálně

vyspravovaný novými dvouděrovými cihlami (příčkovkami). Dnešní neutěšený vzhled hlavní - jižní, fasády je dán novodobou přestavbou ze 60. let 20. století, která proběhla ve zvýšeném přízemí objektu a navenek se projevuje novým uspořádáním oken, které ignoruje původní stav. Ten spočíval v přesném dodržení souměrně rozložených okenních os. Ve spodní úrovni do nich byla umístěna ležatě obdélná okna suterénu, dnes v západní polovině stavby dodatečně zazděná, ve střední ose pak segmentově klenutý vstup do suterénu, dnes opatřený plechovými dveřmi. V horní úrovni oknům suterénu odpovídala na výšku obdélná okna zvýšeného přízemí. Jejich poloha je nyní po opadání omítky dobře patrna. Dnešní nová jednoduchá a trojdílná zdvojená okna původní uspořádání nerespektují a objekt tak nemá ani po případné opravě omítek naději na důstojný vzhled. Hlavní fasádu završuje podstřešní římsa s deskou, jejíž profil byl zkomolen novodobou opravou. V západní části jižního průčelí jsou patrné dodatečně vylámané kapsy pro stropní trámy (obr. 14). Náleží blíže neznámému novodobému odstraněnému objektu. Jiná přístavba podle starších plánů od 2. poloviny 19. století přiléhala ještě v 60. letech 20. století k východní části průčelí. Ve východním průčelí se nacházejí novodobá vrata vsazená do dodatečně zúženého, též novodobě upraveného otvoru. Ve štítě je umístěn vstup na půdu opatřený dřevěnou zárubní (obr. 5 vlevo). Do severní zdi nad střechou bývalé haly byly zřízeny dodatečně vstupy a okna, která souvisejí s využitím půdy nájemníky bytů v bývalém semináři. V malém odstupu od západního průčelí je postavena nová trafostanice s nízkou pultovou střechou (obr. 13 vpravo).

Střechy bývalého semináře a právě popsaného objektu jsou pokryty vlnovým eternitem červené barvy.

Nejspíš na samém konci 19. století mezi bývalou hlavní hradbou, v úseku, kde k ní z vnějšku přilehla naposledy popisovaná stavba, a budovou bývalého semináře vznikly jednopodlažní provozní haly s téměř rovnými střechami. Jejich dnešní stav je dán novějšími adaptacemi. Navenek se projevuje pouze východní hala vložená do klínu mezi jižní průčelí kaple sv. Josefa a linii hradby, a to svojí dvorní fasádou (obr. 5 vpravo, 17). Pokrývá ji hladká štuková omítka; nově upravený vstup uzavírají plechová vrata; sporé osvětlení hlubokému prostoru haly dává nadsvětlík ze skleněných tvárnic.

Na konci 19. století vzniklo východní křídlo objektu, jehož podstatnou součástí je ležácký sklep, ve zvýšeném přízemí pak sklad. Objekt asi v 60. letech 20. století prošel zejména v nadzemní části rozsáhlou rekonstrukcí, která mu dala dnešní vzhled (obr. 7, 16). Z pultové střechy, mírně skloněné do soutky při západním křídle jezuitské koleje, vystupuje objekt výtahu. Stavba má hladké štukové omítky, ve vstupech vesměs plechová vrata, v oknech (do soutky) skleněné tvárnice, na dvorní straně ocelovou rampu. Z objektu po jižní fasádě severního křídla semináře stoupají novodobé větrací komíny - jeden z azbestocementových rour a druhý plechový.

Povrch dvora pokrývá vějířová dlažba ze žulových kostek.

Vedle dnešního vjezdu do areálu od jihovýchodu, který uzavírají novodobá kovová vrata osazená při úseku novodobé cihlové zdi, se nalézají pozůstatky objektu postaveného z lomového kamene (obr. 8 uprostřed). V kamenném zdivu se nejspíše jako dodatečné vysprávky sporadicky objevují cihly. Na severní straně objektu přiléhá ke zdivu, které ve spodní partii pracovně považují za pozůstatek hlavní hradby. Na

západním konci jej uzavírá pilíř smíšeného zdiva, který pravděpodobně vznikl v souvislosti s likvidací hradby při dvoře někdejšího pivovaru v 19. století (obr. 11). Objekt je svrchu zasypán zemí; jeho východní bok je skryt v terénu. V jižní stěně nad terén vystupují záklenky dvou otvorů (obr. 12 dole). Jsou vyklenuty z plochých lomových kamenů. Širší z nich má ve vrcholu silnější žulový klenák. Otvor pod širším záklenkem vyplňuje dodatečná smíšená zazdívka. Původní rozpětí záklenku není přesně známo vzhledem k zanoření do terénu. Odhadnout je lze přibližně na 3 m. Otvor s užším záklenkem má původní šířku asi 1 m, je však zúžen na západní straně cihlovou přízdívkou. V hloubce kolem 1 m je otvor přeložen plochými kameny a dále je situace nejasná. Otvor, zasypaný dnes kdejakým neřádem, však pokračuje do hloubky objektu. Provedení záklenků z plochých kamenů odpovídá praxi středověkého stavitelství. Situace by se mohla vykládat tak, že zde máme před sebou zbytky hranolové věže s branou, která byla rozdělena na velká vrata - široký záklenek, a vchod pro jednotlivce - užší záklenek. Nálezová situace je v tomto velmi sugestivní, nicméně v interpretaci tohoto objektu je na místě opatrnost. Jeho existenci dokládá mapa z roku 1837 (příloha 1). Starší pramen, kterým je Luragův plán na stavbu koleje asi z roku 1655, zdejší situaci zobrazuje zcela jinak. Do prostoru našeho objektu klade jednu z půlválcových hradebních věží (příloha 3). Hodnověrnost tohoto pramene lze nyní ověřit pouze omezeně konfrontací s mapou z roku 1837 a 1893, kde nalézáme shodu ve znázornění hradební věže v prostoru dnešního dvora. V prostoru našeho objektu tyto mapy zachytily stavbu, která prochází napříč parkánem. V tomto místě podle citovaných pramenů vstupovala do parkánu Mlýnská stoka. J. Vančura (1927, 85) bez bližšího vysvětlení zde nechal zobrazit na mapce předpokládaného pozdně středověkého stavu Klatov objekt, který půdorysem připomíná koridorovou bránu, jejíž přední částí vstupuje do městského opevnění uvedená strouha. Z jeho textu na straně 83 téže práce vyplývá, že z písemných pramenů není známa na jižní straně města jiná brána, než Lubská a branka, do níž ústila ulička od Černé věže. Musíme tedy s definitivním rozhodnutím, zda jde v případě našeho objektu o zbytek středověké branské věže, která mohla mít specifický úkol střežit ústí strouhy do opevnění a umožňovat případný rychlý přístup k zajištění tohoto vstupu, nebo zda se jedná o barokní stavbu nyní nejasného účelu (vyústění kanalizace koleje ?), vyčkat, až budou k dispozici další informace.

Vnitřek stavby

Přízemí

Průjezd

Klíčovým komunikačním uzlem v přízemí semináře je hlavní vstupní síň, dnešní "průjezd" (obr. 21). Podlahu pokrývá vějířová dlažba ze žulových kostek, která je uprostřed propadlá. Není v této souvislosti vyloučena havárie nějakého podzemního prostoru. U jižní zdi se nachází v podlaze plechový poklop, prostor pod ním nebyl zkoumán. Ve východní zdi je patrný novodobě zrušený vchod do severního křídla a vstup do dvora. V protější zdi je umístěn vchod k západu opatřený novodobou zárubní,

palubkovými dveřmi a nadsvětlíkem z luxferů. Na jižní stěně je vymalován patron pivovarníků král Gambrinus s příslušnými atributy a siluetou Klatov v pozadí. Král sedí na sudu s nápisem "Založ. 1788", který se má snad vztahovat ke vzniku pivovaru právovárečnicků (srovnej však historické údaje v 1. kapitole). Nápisová páska v popředí obrazu nese přání "Dej Bůh štěstí!". Obraz byl vymalován asi na začátku 20. století. Jedná se o, svého druhu, kvalitně zvládnutou výtvarnou práci. Prostor je klenutý valeně s trojbokými párovými výsečemi. Omítky, minimálně na klenbě, jsou barokní. Prostorem vedou ošklivá potrubí.

Kaple sv. Josefa

Ústředním sakrálním prostorem semináře byla kaple sv. Josefa, která se nachází v jižním sousedství hlavní vstupní síně. Její prostor je rozdělen na dvě podlaží vloženou ocelovou konstrukcí a ve spodní úrovni novodobými cihlovými příčkami. Spodní podlaha je betonová, horní vložená z ocelových plechů. Dnešní vstupy ze dvora jsou novodobé a vznikly úpravou barokních okenních otvorů. Novodobě zazděný vchod ze západu vznikl až při dodatečných novodobých úpravách (od konce 19. století). Vchod do kaple tak nejspíše můžeme hledat v ose severní stěny. Je logické, aby kaple byla přístupna z této strany, z hlavní vstupní síně. Tuto hypotézu je třeba ověřit sondáží. Dvojice okenních nik v jižní zdi vznikla v 19. století. Mají narozdíl od barokních okenních otvorů rovné překlady a svým rozmístěním se vymykají baroknímu konceptu stavby. Jejich vznik lze asi spojit s průmyslovým využitím prostoru. Klenba kaple má půloválný profil, jednoduše odsazenou patku a dva páry styčných trojbokých výsečí. Na vrcholu klenby se nachází ústřední zrcadlo s profilovaným štukovým rámem, po jeho stranách pak dvě menší kruhová zrcadla (obr. 26, 31). Je nutno ověřit restaurátorským průzkumem, zda se v zrcadlech nalézají barokní nástěnné malby, průzkum je třeba provést i na stěnách. Nad záklenky nik (některé jsou dodatečně zazděné) se nalézají dynamicky rozevlátá vpadlá ozdobná pole; z nich severovýchodní vyplněno novou omítkou.

Někdejší čeledník

V západním výběžku jihozápadního křídla byl v přízemí umístěn čeledník, jak vyplývá z popisu objektu na konci 70. let 18. století. Měl trojdílnou skladbu do které patřila síň, světnice a kuchyně. Vzhledem k danostem barokního objektu měly i tyto prostory zcela nesmyslnou monumentální výšku, která problematizovala jejich užitnou hodnotu, zejména co se týče vytopitelnosti světnice. Síň, přístupná výše popsáním vchodem z hlavní vstupní síně semináře, má novodobě dlážděnou podlahu a klenuta je valeně se dvěma trojbokými výsečemi na severní a jednou na jižní straně. Do síně byla dodatečně vložena podesta, segmentově podklenutá, která souvisí s rozdělením čeledníku na dvě úrovně. K rozdělení asi došlo v 19. století, indicie z citovaného popisu však připouští i výklad, že rozdělení bylo faktem už v době vzniku popisu (zmínky o "žebřících"). Dnešní ocelové schodiště na podestu je novodobé (obr. 22). Vstupy ze síně jsou novodobě upraveny - ocelové zárubně, vespod k jihozápadu plechové dveře. Omítky jsou v jádře nejspíš převážně barokní.

Bývalá světnice pro čeleď severně od síně je zastropena valenou klenbou se dvěma páry trojbokých výsečí. V severní zdi jim odpovídají dvě segmentově klenuté okenní niky. Zda v nich skutečně byla okna, nebo zda byly od počátku slepé, by ověřila sondáž. Odsazení patek klenby asi zaniklo při novodobých opravách omítky. Okno v západní zdi pochází z doby rozdělení přízemí na dvě úrovně. Jeho nika má odlišnou výšku než barokní výklenky v severní stěně (obr. 27). Vložená podlaha nejasného stáří má dřevěnou konstrukci; na povrchu leží PVC. Spodní podlahu pokrývá novodobá keramická dlažba. Podhled stropu je omítaný, pravděpodobně na heraklit. V ose východní stěny vede povrchem litinové potrubí kanalizace. Prostory znešvaňuje ošklivý rozvod ústředního topení.

Barokní kuchyně čeledníku, též druhotně rozdělená na dvě úrovně, je opatřena valenou klenbou s výsečí v jižním koutě a s jednoduše odsazenou patkou. Býval sem zaústěn dymník topeniště v kuchyni. Nyní je na toto místo dodatečně vestavěn rozměrný komín, jehož vznik souvisí se zrušením dýmného provozu v kuchyni, které způsobil přechod od vaření na otevřeném ohni na plotně, k používání sporáku. K této změně obvykle docházelo po polovině 19. století, vzácněji i dříve. V horní části bývalé kuchyně klenbu a stěny pokrývá na povrchu novodobá stříkaná omítka doplněná lemováním z keramických obkladových pásků. Nad podlahou krylo stěny novodobé deštění, nyní odstraněné. Vstup do této části vznikl při rozdělení kuchyně na dvě úrovně. Ve východním koutě místnosti vidíme vrchol segmentově klenuté niky, která původně náležela baroknímu oknu (obr. 28). Jeho otvor byl při průmyslovém využití objektu probourán dole pod parapetem a vznikl tak dnešní vstup do výrobní haly ve spodní úrovni. Vložená podlaha má dřevěnou konstrukci, která nese omítaný rákosový podhled prostoru ve spodní úrovni. Zde se nachází silně narušená betonová podlaha. Okno v severní zdi vzniklo po rozdělení kuchyně na dvě úrovně. Rovně přeložený vstup s plechovými dveřmi asi spojoval dnes neexistující podružný objekt, který zde k semináři přiléhal asi od přelomu 19. a 20. století.

Výrobní haly u jihozápadního křídla

Hala, do které se vstupuje z uvedené kuchyně, má betonovou podlahu a podhled otevřený pod pultovou střechu dřevěné konstrukce s velmi mírným sklonem. Vložena je do ní novodobá ocelová galerie (obr. 23). Na východní straně je z haly oddělena novodobá chodba k sociálnímu zařízení sodovkárny. Křivý průběh jihozápadní zdi, která probíhá ve stopě hlavní městské hradby, její značný odklon od svislice ve spodní části a převážně kamenné zdivo, navozují dojem, že konstrukce vznikla druhotným použitím zbytků hradby. Pokud jsme správně měřili, je zeď příliš slabá, aby v nadzemní části byla přímo celistvě zachovanou středověkou hradbou. Zesilování směrem k podlaze ale napovídá, že pod terénem je hradba zachována. Vznik haly na přelomu 19. a 20. století přispěl k zachování části barokní fasády kaple sv. Josefa, která tak byla skryta před nepohodou. Zcela ojediněle se zde zachovala jemná barokní profilace patrové římsy v proniku s nárožním pilastrem (obr. 23 vlevo nahoře).

Hala před jižním průčelím kaple sv. Josefa má betonovou podlahu a pultovou střechu o velmi malém sklonu. Z památkového hlediska jsou pozoruhodné pozůstatky barokní fasády kaple, ukryté v hale - sokl, patky a dřívky sdružených pilastrů. Dále též

jihozápadní zeď, která stojí ve stopě hlavní hradby. Nerovný půdorysný průběh a řada zeslabujících ústupků ve svislém řezu naznačuje, že zde byla na přelomu 19. a 20. století využita starší konstrukce pozůstatků hradby. V jakém rozsahu jsou zde obsaženy, se však na dosažené úrovni průzkumu nedá říci. Hlavním důvodem pochyb je opět malá síla dnešní zdi.

Severní křídlo semináře

Z hlavní vstupní síně (dnešního průjezdu) se do severního křídla vstupovalo směrem na východ. Vstup je dnes novodobě zazděn a v části jeho otvoru umístěno ležaté obdélné okno ze skleněných tvárnic (luxfer). Otvor vstupu je klenut téměř půlkruhově a býval v průchodu obvodovou zdí opatřen schodištěm (asi 7 stupňů podle přílohy 16). Ústil do předsíně, ze které stoupalo schodiště do 1. patra. Předsíní byla podle plánu z roku 1927 (příloha 17) rozdělena zdí na dvě části a po polovině 20. století dále drobená novodobými příčkami na sociální příslušenství sodovkárny a další malé prostory. Je opatřena valenou klenbou téměř půlkruhového profilu, která je členěna párem rozsáhlých styčných trojbokých výsečí a má jednoduše odsazené patky. V jihozápadní části je pod klenbu vložen novodobý omítaný strop. Na klenbě a horních částech stěn předpokládám zachování barokních omítek. Spodní části stěn v záchodech a umývárně pokrývají novodobé keramické obklady, rovněž podlahy jsou novodobě opatřeny keramickou dlažbou. Stavební detaily - dveře, ocelové zárubně, jsou novodobé.

Z předsíně se v 19. století východním směrem vstupovalo v ose do bývalého refektáře. Zda tento vchod existoval již v baroku, není ověřeno, z disposičních důvodů je to ale pravděpodobné. Místnost monumentálních rozměrů je zastropena neckovou klenbou, kterou člení trojboké výseče (obr. 29). omítka na klenbě je pravděpodobně barokní. U jezuitů bylo zvykem zdobit refektáře. Proto je třeba ověřit restaurátorským průzkumem, zda se na klenbě zachovaly případné nástěnné malby. Prostor je zohaven, stejně jako v ostatních hlavních místnostech přízemí tohoto křídla, novodobými technologickými rozvody. Stěny pokrývá novodobý keramický obklad, stejně tak podlahu. V podlaze jsou umístěny kanalizační vpusti. V jižní zdi se zachovala jediná barokní okenní nika, ostatní otvory jsou upraveny novodobě, mají nové tvrdé překlady a z hlediska architektury jsou disproportionální.

Za refektářem se v jižním traktu křídla nalézá bývalá barokní kuchyně. V její valené klenbě se v severovýchodní části nachází výseč, jejíž kápě stoupá směrem k severní (traktové) zdi (obr. 24). Jedná se o zaústění dymníku kuchyně do bývalého barokního komína. Dymník, který se nezachoval, si můžeme představit jako digestoř vyzděnou nad rozměrnou plotnou s otevřeným ohněm. Stěny dymníku nejspíš byly z cihel a mohl je nést ve výšce vodorovně uložený rám z trámů zavěšený za klenbu či podepřený sloupy, nebo mohl dymník spočívat na zděné arkádě. Dnešní vstupy do kuchyně jsou upraveny novodobě. Poloha lunet na jižní straně kuchyně ukazuje předpokládanou polohu barokních oken. Kuchyně pravděpodobně měla vchod do severního traktu, nikoli ale na dnešním místě. Poloha původního by se mohla ověřit sondáží. Povrchy stěn a podlahy nesou novodobý keramický obklad. Na klenbě předpokládám alespoň pozůstatky barokní omítky, zejména v jižní a západní části.

Z výše uvedené předsíně u hlavního schodiště se také přes menší síňku procházelo

do hlavních prostor severního traktu. Sínka je klenuta valeně s párem styčných trojbokých výsečí. Klenební pas na jejím východním okraji naznačuje, že se sínka původně mohla k východu otevírat v plné šíři uvedeného pasu. Ověření by mohla přinést sondáž. Podlaha v sínce je betonová, omítky v jádře asi převážně barokní. V severní zdi se na místě nyní zazděné niky v přilehlém schodišťovém prostoru mohlo nalézat okno. Dnešní vedle ležící vchod k severu je novodobý.

Veliká místnost v severním traktu bývala pravděpodobně pomocným prostorem s komunikační, skladovací a obslužnou funkcí. Vyplývá to z popisů pořízených na konci 70. let 18. století. Sloužila také jako přístupová komunikace ke kamnům refektáře, která bezpochyby měla nepřímé vytápění, tedy obsluhovala se ze severní místnosti. Proto v ní jistě byly uloženy i pohotovostní zásoby palivového dřeva. Průchod mezi touto místností a refektářem vznikl asi až dodatečně, jeho dnešní stav je zcela novodobý. Přes tuto místnost se také vcházelo do sklepa po schodišti, jež bylo původně situováno pod schody do 1. patra. Západní část místnosti je oddělena novodobými příčkami. Hlavní z nich vznikla jako vydělení předsklepí pivovaru již na začátku 20. století (srovnej přílohy 16, 17). Klenba místnosti má půloválný profil a člení ji čtyři páry trojbokých styčných výsečí. Klenba má jednoduše odsazené patky. Omítky klenby a horních částí stěn jsou barokní. Spodky stěn a podlahu pokrývá novodobý keramický obklad. Uprostřed místnosti se z podlahy zvedá betonový sokl pod technologické zařízení sodovkárny (obr. 30).

Místnost na východním konci severního traktu bývala oddělena příčkou s dveřmi v ose (příloha 16). Dnešní široký otvor klenutý segmentově je novodobý (asi po polovině 20. století). Podlaha místnosti má novodobou keramickou dlažbu a novodobý keramický obklad spodních částí stěn. Valená klenba je členěna párem trojbokých výsečí. Lze předpokládat barokní omítky. Vstup do bývalé kuchyně v jižním traktu je novodobý. Původně místnost sloužila ke skladování, nejspíš jako spižárna.

Prostor pod schody do 1. patra, kde předpokládám původní schodiště do sklepa, má novodobou betonovou podlahu a ploché barokní podklenutí ramen a podesty schodiště do 1. patra. Na podlaze a na stěnách částečně proveden novodobý keramický obklad. Schodiště do sklepa bylo z tohoto prostoru odstraněno nejspíš v 19. století asi v souvislosti se vznikem pivovaru.

Východní křídlo

Východní křídlo vyrostlo na přelomu 19. a 20. století jako součást pivovaru. V přízemí se nacházely pomocné prostory, upravené ve 2. polovině 20. století na sklad hotových výrobků sodovkárny (obr. 32), a dva malé sklady připojené na jižním konci. Jeho součástí je také výtah - původně výtah na ležácké sudy, který byl ve 2. polovině 20. století rekonstruován. Ke křídlu je připojen také krytý vchod do přízemí severního křídla a do sklepa, novodobě rekonstruovaný, který leží při jižním průčelí severního křídla semináře. Podlahy, obklady, podhledy a stavební detaily jsou novodobé.

Jižní objekt v parkánu

Tato stavba, vybudovaná po polovině 19. století, v přízemí zcela podlehlá rekonstrukci ve 2. polovině 20. století. Ze staršího stavu se zachovalo obvodové zdivo

narušené průrazy nových oken. Východní část obsahuje garáž, ve zbytku jsou sociální zařízení sodovkárny - v umývárkách a záchodech novodobé keramické dlažby a obklady, ocelové zárubně, normalizované dveře. Omítky novodobé. V šatnách na krajích dispozice betonové podlahy kryté PVC.

Sklepy

Severní křídlo semináře

Tato část objektu je podsklepena takřka v celém půdorysném rozsahu. Hlavní prostory v obou traktech odpovídají v podstatě dispozici přízemí. Dochovaly se v úpravě ze 2. poloviny 19. století, s mladšími zásahy. Barokní stav se zachoval jen v malé severozápadní části. Půdorysné zkosení západního čela hlavního prostoru v jižním traktu pravděpodobně vyjadřuje reakci na přítomnost prostor spodních sklepů, které nyní nejsou přístupné.

Dnešní vchod do sklepa při jižním průčelí severního křídla vznikl ve 2. polovině 19. století (na mapě z roku 1893 ještě není zaznamenán). Dochovaný stav pochází ze 2. poloviny 20. století - železobetonový strop vstupního objektu, keramická dlažba podlahy a keramický obklad schodiště, plechová vstupní vrata, okno do dvora. Podesta pod schodištěm má betonovou podlahu a segmentovou klenbu (obr. bez čísla za obr. 32). Vstupy jsou opatřeny překlady z traverz, vrata výtahu plechová po polovině 20. století.

Vhod do severního křídla má betonovou podlahu a je klenut téměř půlkruhově. Dodatečně je na západní straně rozšířen. Sklep pod refektářem v severním křídle je opatřen novodobou keramickou dlažbou. Severovýchodní část zaujímá novodobá vestavba se dvěma plechovými dveřmi (obr. 33). Část stěn (jih, západ) kryje novodobý keramický obklad. U paty hlavních zdí je provedeno novodobé zesílení. Místnost je klenuta třemi plackami s meziklenebními pasy půloválného profilu, klenutí pochází ze 2. poloviny 19. století.

Do prostoru pod bývalou kuchyní se vstupuje od západu širokým průrazem, který je opatřen železobetonovým překladem. Podlaha v místnosti je betonová, strop tvoří segmentové klenby do traverz asi ze začátku 20. století. K jihu vede otvor, na konci segmentově klenutý. Do severního traktu je proražen novodobý vstup s plechovými dveřmi.

V severním traktu hlavní prostor představuje místnost klenutá třemi velmi plochými plackami s meziklenebními pasy - 2. polovina 19. století. Podlaha je betonová, paty zdí zpevněny zesílením (obr. 34). Do koutů při severní zdi jsou vloženy zděné větráky. V široké segmentově klenuté nise ve východní zdi se nachází široký novodobý vstup s překladem z traverz. Navazující místnost má betonovou podlahu, z níž trčí základy pro technologické zařízení. Strop tvoří segmentové klenby do traverz.

Ve velkých místnostech v jižním i severním traktu bývaly podle listinných pramenů nejprve sklepy a na začátku 20. století spilky pivovaru, v menších místnostech na východní straně nejprve lednice, později (r. 1927) ležácké sklepy. Barokní stav tohoto podzemí není zjištěn. Poslední větší stavební úpravy se zde udály po polovině 20.

století.

Západní konec severního traktu zaujímají prostory, které si zachovaly barokní podobu. Jedná se o protáhlou místnost, na kterou na západě navazují bývalé komunikační prostory. Východní část uvedené místnosti je oddělena cihlovou příčkou s novodobými dveřmi a je hladce omítaná - omítka souvisí s pozdní úpravou velkých prostor, které jsme popisovali výše. K jihu má nyní slepou odbočku, na východní straně vstup do velkého sklepa. Povrchovým průzkumem nelze prokázat, zda některý z těchto prvků má barokní původ. Větší část místnosti za příčkou s dveřmi má na podlaze vysoko navršenou haldu porcelánových uzávěrů sodovkových láhví a dalšího odpadu. Na stěnách se uplatňuje režné smíšené zdivo s velkou převahou kamene, valená klenba s profilem vysokého segmentu je z cihel. v jižní zdi je umístěn odkládací výklenek a se západním koncem místnosti koresponduje odbočka, která je zavalena z velké části zmíněným odpadem. Na jižním konci je zazděná. Její cihlová segmentová klenba příkře stoupá směrem do místnosti. Zdá se, že tudy kdysi vedl vstup do spodních sklepů

Při západní obvodové zdi severního křídla semináře na uvedenou místnost navazuje v pravém úhlu chodba, která je zastropena soustavou valených kleneb z cihel (srovnej plán stavebního vývoje v příloze). V příčném směru je zde vložena segmentová klenba příkře stoupající k západnímu průčelí. Nevím v této chvíli, zda sem byla vložena dodatečně, nebo zda je zde takové řešení od počátku. Zdá se, že klenba souvisela s otvorem v obvodové zdi, který byl dodatečně zrušen. Nejasná stratigrafie tohoto prvku může být dána nesouladem mezi záměrem, podle kterého vznikly základy objektu, a pokračováním stavby semináře podle pozměněného projektu. Chodba, která má nad sebou schodiště do 1. patra, při severní zdi semináře zahýbá k východu. V ohbí nad navezenou suť vystupuje otvor jakéhosi kanálu či štoly, která směřuje k západu. V severní zdi se nachází nově zazděné větrací okénko. Valená klenba severního ramene chodby má dvě části oddělené segmentovým pasem. Západní část klenby je nepochybně barokní, východní vysoko nasazená má plochý segmentový profil a představuje pravděpodobně dodatečné uzavření prostupu bývalého schodiště do sklepa. V obou podélných stěnách na východním konci chodby nacházíme stupňově sestupující jizvy, které mohly vzniknout při odstranění schodiště, nejpravděpodobněji dřevěného. Ke zrušení tohoto vstupu do sklepa nejspíš došlo v souvislosti se vznikem pivovaru v budově. Chodba je ve spodní části ražena do skály.

Dnešní vchod do sklepa pod seminářem slouží zároveň jako vstup do sklepa ve východním křídle, který vznikl na konci 19. století. Tento sklep se původně skládal ze dvou částí: ležáckého sklepa a lednice. Lednice je nyní nepřístupná a její stav není znám. Ležácký sklep je klenut valeně, hladce omítnut a nově vydlážděn keramickou dlažbou (obr. 35). Na podlaze trvale stojí voda. V jižním čele sklepa se nachází výklenek, který pravděpodobně zůstal po zazdění otvoru do lednice.

Jižní objekt v parkánu je podsklepen v plném rozsahu svého půdorysu. Tamní sklep se dělí na dvě nanejvýš velké části, z nichž malá, východní, má betonovou podlahu, do níž proniká schodiště z hlubší velké západní prostory. K východu vede dnes zazděný vchod se dvěma schodovými stupni. Strop představuje placka vložená do přízedních pasů u jižní a severní zdi. Velká místnost má betonovou podlahu, betonem zesílené spodní části obvodových zdí a klenbu tvořenou nepříliš hlubokými plackami klenutými

do půloválných pasů (obr. 36). Klenutí podle své povahy vzniklo pravděpodobně po polovině 19. století. Při jižní stěně se u vstupu nachází novodobá betonová rampa se schodištěm. Okna v západní části sklepa jsou dodatečně zazděna.

První patro bývalého semináře - základní informace

Disposice 1. patra odpovídá základnímu uspořádání přízemí. Schodiště od přízemí až do 2. patra má novodobé terracové stupně. Do síně v 1. patře ústí pod klenutým pasem. Síně je rozdělena schodištěm na dva hlavní prostory a menší úsek v úhlu schodiště klenutý křížovým polem. Hlavní prostor síně zaujímal podstatnou část severního traktu. Klenutý je valeně s párovými výsečemi řazenými ve dvojnásobném rytmu ve srovnání s okenními osami. V prádelně, která byla ze síně dodatečně oddělena, se v jižní (traktové) zdi zachoval kamenný portálek raně barokního typu s profilovanou okrajovou lištou. Je na něm patrna původní červená polychromie, převrstvená černou a šedou. Východní část síně je oddělena pro tamní novodobě upravený byt, který využívá také východní prostor severního traktu a místnost na konci jižního traktu. Další byt leží cele v jižním traktu. V bytech jsou rovné snížené omítané podhledy, nad nimiž se nalézají nebo jsou předpokládány barokní stropy. Dá se očekávat zachování barokních omítek, není vyloučena existence nástěnných maleb. Další portál typu, o jakém byla výše řeč, se nachází ve vchodu z jižní části síně u schodiště do jihozápadního křídla. V této části stavby proběhla novodobá adaptace, při níž vznikly snížené podhledy nesené skeletem, pravděpodobně železobetonovým. Co se nachází v prostoru mezi nimi a podlahami 2. patra není zjištěno. Podlahy v 1. patře mají novodobé povrchy, novodobá je také většina stavebních detailů.

Druhé patro bývalého semináře - základní informace

Disposice opět odpovídá spodnímu podlaží. Je dodatečně dělena příčkami. V severním křídle se v severním traktu celistvě zachoval pod mladším podhledem barokní záklopový strop se zdobenými hranami trámů a záklopových desek (obr. 38, 39). V jižním traktu byl tento strop odstraněn a z půdy je vidět podle maltových zbytků, že býval opatřen dodatečně pozdně barokním či klasicistním omítaným podhledem s jednoduše odsazeným fabionem. Dnešní strop v tomto traktu je snížený. V severním traktu právě probíhají stavební úpravy, při nichž byly sejmuty omítky, včetně barokních, a proveden zásah do podhledu (obr. 37 - 39). Byla při tom odstraněna pozdně barokní nebo klasicistní černá kuchyně vložená do jihovýchodního koutu u příčky oddělující východní díl severního traktu (obr. 38). Rozsah kuchyně, vložené dodatečně pod barokní strop, dokládají stopy očazení a čerstvě odřezané konce dřevěného rámu, kterým byl nesen zděný dymník. Na obr. 38, 39 je vidět železné táhlo zakotvené do tropu, které pomáhalo dymník vynášet. V nízkém výklenku v traktové zdi se vedle černé kuchyně nachází zazděný otvor k obsluze kachlových kamen v sousední místnosti v jižním traktu (obr. 38 vpravo). Západní zeď místnosti s černou kuchyní

vznikla dodatečně asi kolem přelomu 18. a 19. století. Její dodatečný vznik dokládá barokní bílená omítka ve spáře mezi příčkou a severní barokní zdí (obr. 37). Působení příčky na klenbu v 1. patře bylo sníženo vyklenutím pasu, kterým byla její váha částečně přenesena na hlavní zdi. V jižní části síně před schodištěm se v jižní zdi u bývalých záchodů zachovalo pozdně barokní dvoukřídle okno s úplnou sadou dobového kování.

V jihozápadním křídle se uplatňuje novodobá adaptace. Starší strop nahradila novodobým sníženým podhledem. Stavební detaily jsou zde novodobé.

Krov

Na půdu vedou novodobé dřevěné schody, oddělené od síně ve 2. patře železnými dveřmi asi ze začátku 20. století. Půdu nad severním traktem severního křídla pokrývá lepenice, v jižním traktu se díváme na rub sníženého pohledu. Na stěnách nad dnešním stropem se zachovaly barokní vnitřní omítky se stopami fabionového stropu (viz výše). Krov nad severním křídlem je hambalkové konstrukce, dvoupatrový, v plných vazbách má ve spodním patře ležaté stolice, v horním patře stolice stojaté, šikmo zapažené. Ve volných vazbách spočívají krokve na krátkatech (obr. 40). Krov podle písemných zpráv, které jsou v souladu s nálezovou situací, vznikl v roce 1815. Krytinou byly bobrovky kladené na husté laťování (kapří šupiny), které nahradil dnešní vlnový eternit.

Na jihozápadním křídle je v úrovni půdy provedeno novodobé železobetonové ztužení. Pod ním nad sníženým podhledem vystupují stěny s barokní omítkou. Krov je novodobý, vaznicový, se stojatými stolicemi.

STAVEBNÍ HISTORIE

Ze zástavby měšťanskými domy, která podle písemných pramenů předcházela vznik jesuitského semináře, jak je blíže ozřejmeno v 1. kapitole, nedokážeme nyní v terénu identifikovat žádné pozůstatky. Výjimku mohou tvořit spodní sklepy. Ty však měly být podle dokumentace z roku 1975 (?) sanovány a vstup do nich, který se nachází v sousedním čp. 57/I, je zazděn.

Opevnění města vymezovalo náš areál na jihozápadní straně. Protékala jím před hlavní hradbou Mlýnská stoka, která do opevnění vstupovala v místech, kde při hlavní hradbě nacházíme pozůstatky objektu, který by případně mohl být středověkou fortnou, naproti níž se v situaci parkánové zdi na katastrálních mapách rýsuje objekt, kterým stoka vstupovala do parkánu. Domnělá fortna mohla být funkčně spojena se zabezpečením uvedeného prostupu. Jistý význam v této souvislosti mohlo mít, že Školní a dnešní Vančurova ulice procházely před jesuitskou výstavbou až ke hradbám. Řešení celé věci je nyní na úrovni pracovní hypotézy, kterou bude třeba prověřovat ve spolupráci s archeologem. Možnost, že se v rozporu s fyzickým vzhledem objektu nejedná o středověkou stavbu, nýbrž o barokní objekt, vnáší do této problematiky plán Carla Luraga z doby kolem roku 1655 (příloha 3). Je však možné, že stavitele zajímal hlavně průběh hradby a detaily hradebních věží nezaznamenal přesně.

Okolnosti stavby klatovské koleje, s níž byl náš objekt v počátcích spojen, shrnuje 1. kapitola. Pro nás je podstatné, že, jak vyplývá z písemných zpráv, stavba semináře započala spolu roku 1654. Byla však zastavena údajně po vybudování základních zdí a dál se pokračovalo jen ve stavbě koleje. Skutečný rozsah konstrukcí semináře, které tehdy vznikly, nedokážeme dnes určit. Z Luragova plánu je zřejmé, že pravděpodobně mohl vzniknout základ severního křídla, včetně dvoutraktového členění, a v pravém úhlu připojený základ objektu zamýšleného jako brána (naše jihozápadní křídlo; nakonec se v něm ocitla kromě hlavního vstupu také kaple sv. Josefa). Zda už v této fázi realizace byl původní Luragův plán opuštěn a započato se stavbou semináře s tou dispozicí, kterou známe z později dohotovené barokní etapy, neumíme dnes říci.

Dostavba započala v roce 1692. Osobu architekta a stavitele neznáme. Uskutečněný projekt lépe reagoval na místní podmínky a orientaci ke světovým stranám než známý Luragův plán a seminář řešil jako zcela nezávislý na sousední koleji. Proti původnímu plánu tak seminář získal vlastní schodiště, komunikační prostory se přesunuly na severní stranu k ulici, dispozice jihozápadního křídla byla obohacena o kapli sv. Josefa a křídlo doplněno o západní výběžek s čeledníkem v přízemí. Pozdější popisy dávají dost barvitý přehled o vybavení a funkci jednotlivých částí stavby na sklonku barokního období, kdy ještě v podstatě trvalo uspořádání, které získala při svém vzniku (srovnej v 1. kapitole). Dostavba, započatá v roce 1692, byla dohotovena v extrémně krátkém čase. Následujícího roku 1693 již byla pod střechou a započal v ní provoz. Podle pramenů se dokončení týkalo jen severního křídla. Křídlo s kaplí mělo být dostavěno až s odstupem deseti let v roce 1703. V této souvislosti si opět klademe otázku, jak velká část objektu vlastně byla v 50. letech 17. století dokončena. Rychlost dostavby a lokalizace dochovaných raně barokních ostění naznačuje, že kolem poloviny 17. mohlo být postaveno více, než jen základy. Rozvrh okenních os a pilastrů fasád

hotového díla odpovídá Luragovu plánu. Výtvarné pojetí detailů hlavního průčelí a plastických prvků v kapli již ale souzní s vrcholným obdobím slohu. Shodný charakter prvků v kapli a na hlavním průčelí vede k závěru, že hlavní fasáda byla dokončována se zpožděním asi až v době dokončení kaple.

Do zrušení jezuitského řádu roku 1773 máme o stavbě jen sporadické zprávy, které dosavadní průzkum objektu nijak nerozšířil. Jedinou podstatnější zmínkou pramenů je údaj o požáru střechy a její následné opravě v roce 1758. Řád se tehdy značně zadlužil. Do konce jeho působení se nedají předpokládat nějaké závažnější investice. Zprávy z roku 1773 a následujících let konstatují špatný stavební stav. Zda docházelo k nápravě není z údajů jasné a spíše se o tom dá pochybovat, protože přetrvávaly rozpaky, jak budovu nově využít. Detailem, který poněkud dává nahlédnout do minulého stavebního dění, pro které jinak nemáme doklad, je zmínka z roku 1773 o rákosovém stropě v chodbě 1. patra. Podle nálezů známe z objektu barokní záklopové stropy. Dá se očekávat, že takové byly zpočátku všechny ploché stropy v celé budově. Pokud tomu tak opravdu bylo, zmínka o rákosovém stropě by znamenala, že někdy před rokem 1773, ale spíše již předtím, než se zdejší jesuité dostali do dluhů, byla aspoň část těchto stropů podbita a omítnuta. Vliv na to mohli mít teresiánské protipožární předpisy.

Klenba hlavního prostoru v severním traktu prvního patra severního křídla, který může být považován za onu chodbu s ruinósním stropem zmíněnou v roce 1773, se zdá být ve vztahu ke konstrukcím při schodišti poněkud neústrojnou, od původních kleneb v semináři se liší také povahou výsečí. Je tedy možný její dodatečný vznik, který by se dal spojovat s údajem z roku 1773, kdy se v jedné variantě uvažovalo o nahrazení havarijního stropu "chodby" klenbou.

V popisu z konce 70. let 18. století se hovoří také o žebřících (schodech) u místnosti služebnictva. Je-li tím myšlena světnice v čeledníku v jihozápadním křídle, mohlo by jít o indicii rozdělení tamního vysokého přízemí na dvě podlaží. Je to ale jen dohad, jehož ověření by mohl přispět hloubkový průzkum.

Rozhodnutí, věnovat budovu nadále školským účelům, vyvolalo roku 1781 stavební úpravy, při nichž byly zřizovány byty učitelů. Konkrétní údaje chybějí, předpokládám však, že došlo k rozdělování dosavadních velkých prostor příčkami. Mohly tehdy vzniknout také omítané podhledy s jednoduchým fabionem, které jsou doloženy v jižním traktu ve 2. patře severního křídla, pokud nejsou výsledkem obnovy až po ohni roku 1810. Bohužel není udáno, kde v budově byl tehdy byt ředitele, který se v roce 1790 dělil příčkami a vestavovala se do něj kuchyně (nejpravděpodobněji dymníková). Pozůstatky takové kuchyně a příznaky dodatečného dělení prostoru, které jsme zaznamenali ve 2. patře (obr. 37 - 39), by mohly být s uváděným zásahem spojovány.

V následujícím roce seminář vyhořel. Protože se podle souvislostí jednalo o přeskok ohně při požáru přilehlé části města, padla pravděpodobně za oběť především střecha, jak nakonec naznačuje zachovaný barokní strop ve 2. patře. Z císařských prostředků se uskutečnila obnova, která trvala do roku 1793. Rozsah provedených prací není znám. Někjaké opravy měly probíhat i roku 1804.

V roce 1810 seminář znovu vyhořel a střecha byla obnovena až po pěti letech roku 1815. Z té doby se zachoval krov nad severním křídlem. Zatékání poškodilo učitelské byty soustředěné zřejmě ve 2. patře, které byly následně obnovovány.

Prodejem bývalého semináře klatovskému právovárečnému měšťanstvu roku 1818 zřejmě přestala budova sloužit ke školským účelům. Zprávy o stavebním dění, ať již písemné nebo získané průzkumem objektu, až do 2. poloviny 19. století postrádáme. Jen z náznaků se zdá, že využívání areálu bylo skutečně pestré, zmínka je dokonce o divadelních místnostech. Rámcově můžeme prodej právovárečníkům považovat za počátek parazitního využívání či zneužívání areálu. Na katastrální mapě z roku 1837 se objevuje na dvorní straně kaple sv. Josefa jakýsi přístavek. Po polovině 19. století, soudě podle povahy konstrukcí, vznikl jižní objekt v parkánu. Kdy přesně k tomu došlo, není známo. Objekt je dodatečným vpiskem označen na katastrální mapě z roku 1837 a mapa z roku 1893 jej registruje jako stojící, dokonce s přístavbou při východní části jižního průčelí. Povaha jeho suterénu naznačuje, že mohl sloužit jako pivovarský sklep.

Nejasný osud potkal hradební zeď a půlválcovou hradební věž, jejichž existenci na okraji dvora dokládají katastrální mapy. V roce 1894 se výslovně praví, že chybí ohradní zeď na straně k Mlýnskému potoce. Pravděpodobně byla rozebrána na stavební kámen.

O vývoji areálu na konci 19. a v prvních dekádách 20. století obšírně referuje první kapitola. Některé tehdejší záměry se neuskutečnily, vznik jiných se v pramenech neobjevuje. Platí to hlavně o východním křídle s ležáckým sklepem a lednicí, které není zaznamenáno ještě na mapě z roku 1893, ale v roce 1899 již existovalo a měla se k němu přistavět kancelář. V následujících letech se objevují plány na jeho rozšíření či přestavby, některé z nich nerealizované. Dalším příkladem je nedostatečné dokumentování zásadní rekonstrukce sklepů pod severním křídlem, ke které došlo v poslední čtvrtině 19. století. Rozsah barokních sklepů je nyní nejasný.

Zrušení Mlýnské stoky na začátku 20. století znamenalo značné změny terénu v prostoru parkánu.

Vedle úprav uváděných v 1. kapitole se plánovala přestavba bývalé kaple sv. Josefa na novou varnu pivovaru. Stavební povolení bylo vydáno v roce 1931. Další údaje k tomu neznáme a stav kaple naznačuje, že se záměr neuskutečnil. Existence pivovaru poznamenala v objektu hlavně přízemí a sklepy. Patra nebyla výrazněji dotčena.

Ve 2. polovině 20. století byla provedena řada rekonstrukčních prací, které byly z hlediska památky negativní. Jim se asi převážně může klást za vinu ztráta velké části historických stavebních detailů. V 50 letech domovní správa bez povolení přestavovala byty v semináři, změněn byl formát oken do nádvoří, následně zjednodušeně opravena fasáda. Zda již tehdy bylo vyměněno hlavní schodiště není jasné, zrovna tak jako datum rekonstrukce pater jihozápadního křídla a jeho krovu. Z roku 1968 pochází celkový plán přízemí sodovkárny, ve kterém jsou zaneseny takřka veškeré novodobé zásahy, jak je na stavbě nyní nalézáme. Z plánu není jasné, zda jde o projekt nebo o dokumentaci nového stavu a tudíž neznáme přesně, kdy k oněm úpravám došlo. Tentýž stav je zaznamenán na celkovém plánu z roku 1985. V roce 1975 (?) vznikl projekt na následně provedenou sanaci sklepů sousedního čp. 57/I, které zasahují pod náš objekt.

PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ

Objekt je nemovitou kulturní památkou registrovanou pod číslem 2701. Stavba jesuitského semináře byla započata roku 1654 a po přestávce dokončována v letech 1692 / 1693 a 1703. Představuje ušlechtilou barokní architekturu, která se řadí do rámce prvořadých stavebních podniků tohoto řádu v Čechách. Na původním projektu se podílel Carlo Lurago. Zachována je dispozice ve všech podlažích, velká část barokních horizontálních konstrukcí a omítek, řada ostění. Na severním křídle krov z roku 1815. V novodobě opravené podobě se zachovala hlavní fasáda a pozůstatky barokní úpravy dvorních průčelí. Velká část historických stavebních detailů zanikla úpravami na pivovar a ve 2. polovině 20. století.

V jihozápadní části areálu se nalézají pozůstatky městského opevnění. Velký význam v této souvislosti mají archeologické situace.

HODNOTNÉ PRVKY A DETAILS

Seznam se týká přízemí a sklepů

- 1 barokní dispozice přízemí
- 2 klenby v přízemí a jejich omítky
- 3 štuková výzdoba v kapli sv. Josefa
- 4 omítky horních částí stěn v přízemí severního křídla nad hranicí novodobých úprav
- 5 barokní hlavní fasáda
- 6 barokní prvky dvorních průčelí - sokl, pilastry, římsy
- 7 obraz Gambrina v hlavní vstupní síni
- 8 pozůstatky městského opevnění
- 9 objekt fortny (?) při jihovýchodním vstupu do areálu
- 10 barokní část sklepů severního křídla

PAMÁTKOVÉ ZÁVADY

Seznam se týká přízemí a sklepů

- 1 neadekvátní využití objektu, celkově zanedbaný stav budov i prostranství
- 2 novodobé zásahy do barokní dispozice - průrazy, příčky, stropy
- 3 technologické a topné rozvody
- 4 novodobé úpravy povrchů podlah a stěn - obklady, nátěry
- 5 novodobá podoba dvorních fasád
- 6 výplně oken, dveře, zárubně - vně i uvnitř stavby
- 7 haly mezi jihozápadním křídlem a linií hlavní hradby
- 8 nadzemní části východního křídla, úprava jihozápadního objektu v parkánu

NÁMĚTY PRO OPRAVU A REKONSTRUKCI OBJEKTU SE ZAMĚŘENÍM NA PŘÍZEMÍ A SKLEPY

Doporučení zde obsažená vyjadřují názor zpracovatele stavebně historického průzkumu a nenahrazují závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče.

V patrech objektu by měl být před započítím stavebních zásahů zpracován standardní stavebně historický průzkum. Po vyklizení objektu by se v 1. patře měl ověřit rozsah zachování kleneb a historických stropů sondáží do snížených podhledů. V celé budově semináře by měl proběhnout restaurátorský průzkum, který by ověřil barevnost dochovaných barokních prvků, rozsah barokních omítek (ve spolupráci s hloubkovým stavebně historickým průzkumem) a existenci případných nástěnných maleb. Zejména je to nutné v kapli sv. Josefa a na klenbě refektáře.

Výkopové a jiné zemní práce je třeba v dostatečném předstihu projednat s kompetentním archeologickým pracovištěm - Oddělení záchranných archeologických výzkumů Západočeského musea v Plzni, tel. 019/7444483, Mgr. Nováček.

Je třeba zvolit vhodné využití objektu, které jej nebude zatěžovat nežádoucím provozem (průmyslové výroby a pod.), technologickými rozvody a sítěmi. Projekt rekonstrukce je nezbytné svěřit architektovi se schopnostmi projektovat a vést rekonstrukci náročného památkového objektu. Úkol nemá předpoklady zvládnout běžná stavební nebo architektonická kancelář, neboť úspěch rekonstrukce bude záviset na uplatnění řady speciálních znalostí z oboru historického stavitelství.

Vnějšek stavby:

Je třeba odstranit haly mezi jihozápadním křídlem a linií hradby; odstranit nadzemní podlaží východního křídla, které narušuje dvorní fasádu semináře a omezuje přivrácené průčelí koleje, nalézt vhodné architektonické řešení zakrytí sklepa ve východním křídle (k tomu je také třeba sondáží prozkoumat stav nezvěstné lednice na jihu při tomto sklepe); kultivovat vstup do sklepa ze dvora - minimalizovat jeho vliv na dvorní průčelí severního křídla. Za účasti archeologa snížit terén při domnělé fortě u jihovýchodního vjezdu do areálu, čímž se umožní hlubší prozkoumání této stavby, provést její stavební zajištění spolu s okolními konstrukcemi. V dvorních fasádách uplatnit dochované barokní prvky - patky pilastrů, profilace římsy mezi přízemím a 1. patrem doplnit podle zachovaného úseku na západním průčelí kaple sv. Josefa. Rekonstrukce dvorních fasád by měla být celková. Po předchozím stavebně historickém průzkumu z lešení doplnit chybějící části ostění u oken v patře jihozápadního křídla, na severním křídle podle dochovaných stop obnovit formát na výšku obdélných oken (dnešní trojdílná pohledově stavbu srážejí na úroveň "bytovky"). Podle výsledku průzkumu navrhnout kvalitní architektonické řešení dvorních fasád. Hlavní bránu a otvor vjezdu do dvora rehabilitovat do barokních proporcí. Kultivovat nebo zrušit vchod ze dvora do záchodového přístavku. Do jižní zdi refektáře (severní křídlo, dvorní průčelí) navrátit okna barokních proporcí a k nim v refektáři obnovit okenní výklenky podle rozměrů zachované okenní niky na východním konci refektáře. Podobně v kuchyni podle výsledků hloubkového stavebně historického průzkumu, který je třeba provést. Z průčelí kaple se odstraní novodobé otvory.

Vnitřek stavby:

Disposici v přízemí zbavit novodobých, vesměs nevhodných příček. V části síně v severním křídle zrušit snížený podhled pod klenbou. Obnovit vstup do přízemí severního křídla z hlavní vstupní síně (vchod z ulice ke schodišti do pater lze zachovat, ovšem za předpokladu kultivovanějšího vyčlenění ze síně). Obnovit barokní komunikační schema, zazdít nepotřebné novodobé průrazy. Místo keramických obkladů obnovit hladké štukové omítky. Doplnit vhodné povrchy podlah. Kapli sv. Josefa je třeba podrobit restaurátorskému a hloubkovému stavebně historickému průzkumu, který se zaměří na: hledání barokního vstupu do kaple (pravděpodobně v ose severní zdi), ověření pozůstatků okenních nik, hledání stop barokního stavu okna v západní zdi, sondážní ověření existence historické podlahy. Podle výsledků hloubkového průzkumu a restaurátorského průzkumu se navrhne způsob restaurování kaple - měla by sloužit kulturním účelům. V pohledově exponovaných částech objektu je třeba doplnit stavební detaily podle kvalitního výtvarného návrhu, který zohlední historické prostředí (je třeba se vystříhat používání ocelových zárubní, normalizovaných dveří, atd.).

Z barokní části sklepů je třeba vyvézt odpad a suť, zajistit větrání (uvolnit zazděné okénko. Ověřit stav spodních sklepů (znamená to probourat zazděný vchod z čp. 57/I). Zajistit odvod vody ze sklepa ve východním křídle; ověřit stav sousedící lednice a podle zjištění rozhodnout, co dál.

Nesmí dojít k narušení zbytků opevnění města pod povrchem dvora.

V jihozápadním objektu v parkánu je potřeba vrátit okna do původních os a vrátit jim původní formát; rehabilitovat fasádu.

SEZNAM PŘÍLOH

1. - 2. Katastrální mapy Klatov z let 1837 a 1893 [SÚA, SKM-A, Klatovy].
3. Výřez z původního dochovaného projektu s partií pozdějšího semináře, pravděpodobně kolem roku 1655 - Carlo Lurago. Dle popisky budova trojpodlažní. Ve vybíhajícím křídle kuchyně a refektář, proti kuchyni studna. V křídle při ulici jsou chodby, pokoje, do chodby vchod z ulice. Na straně do ulice předstupující věž. Dále doprava - brána do dvora, zcela vpravo prázdný prostor a stáje - chlévy [SÚA, i. č. 1501, sign. B X 15].
4. Plán utilitárních nádvorních přístaveb před výtahem pro sudy z roku 1899 [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].
5. Plán rekonstrukce hvozdu z roku 1899 od Václava Havlíka [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].
- 6 - 7. Plány na rozšíření pivovarských sklepů z roku 1900 od Leopolda Schifauera [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].
- 8 - 9. Plán na rozšíření a prohloubení sklepů z března 1905 od Karla Horáka a Leopolda Schifauera [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].
10. Kolaudační plán na rozšíření (prohloubení) sklepů z července 1905 [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].
11. - 12. Plán na novostavbu konírny od zednického mistra Josefa Beneše [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. VIII 16/4, Pravovárečné měšťanstvo, 1899 - 1907].
13. Plán přístavby manipulačního sklepu v severovýchodním rohu dvora z února 1910 od arch. a stavitele Karla Horáka [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7 Pivovar pravovárečného měšťanstva, 1909 - 1910].
14. Plán sklepů a rekonstrukce lednice z 15. listopadu 1911 od stav. Karla Horáka [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7, Pravovárečné měšťanstvo, stavba lednice a sklepů, 1912 - 1913].
15. - 16. situace a dílčí půdorys (výřez) z plánů na rozsáhlou stavbu nových sklepů a lednice ve dvoře od stavitele Karla Horáka [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/7, Pravovárečné měšťanstvo, stavba lednice a sklepů, 1912 - 1913].
17. Plán na zřízení umělého chlazení v čp. 57 a 58 z roku 1927 od pažské firmy Novák & Jahn [SOkA Klatovy, AM Klatovy, stavební spisovna, sign. IX 16/18, Měšťanský pivovar, 1927 - 1928].
18. Dvě fotografie budovy. Fotografie čp. 57 a křídla v čp. 58 od severozápadu (1955), stav po odbourání domu v parkánu. Nádvorní fasáda (1956) [SÚA, SPS, sign. 30 pam. Klatovy, kt. 248].
19. Sodovkárna v Klatovech, přízemí, celkový plán (čp. 58/I a 57/I), rok 1968, zmenšeno z m 1 : 100, [zapůjčil městský úřad Klatovy, odb. rozvoje města].

20. Plán spodních sklepů - Zajištění podzemí města Klatov, objekt č. 2, ul. Vančurova čp. 57, červenec 1975 (?), půdorys a řezy - zmenšeno z m 1 : 50, situace m 1 : 200, [zapůjčil městský úřad Klatovy, odb. rozvoje města].

SEZNAM FOTOGRAFICKÉ DOKUMENTACE

Lokalizaci snímků vyznačují v plánech stavebního vývoje čísla a šipky. Foto J. Anderle, září 2000.

- 1 Klatovy, čp. 58/I, jezuitský seminář, severní křídlo, hlavní průčelí
- 2 severozápadní konec severního křídla a hlavní brána v jihozápadním křídle
- 3 hlavní brána semináře
- 4 patka pilastru na dvorní fasádě severního křídla
- 5 jihozápadní objekt v parkánu a hala mezi linií hradby a jižním průčelím kaple sv. Josefa, pohled ze dvora
- 6 celkový pohled ze dvora na jihozápadní křídlo
- 7 pohled do dvora, v popředí východní křídlo, vpravo jezuitská kolej, vlevo vzadu severní křídlo semináře
- 8 pohled ze dvora k jihovýchodnímu vjezdu, vpravo od rozpadlého opěrného pilíře domnělá fortna
- 9 narušená hlavní římsa severního průčelí semináře, pod novými omítkami světlejší pozůstatky barokní profilace
- 10 hlavní brána semináře, detail
- 11 celkový pohled na prostředí domnělé fortny
- 12 jižní zeď domnělé fortny s kamennými záklenky při terénu
- 13 jihozápadní křídlo, pohled od západu
- 14 jihozápadní objekt v parkánu, pohled od západu
- 15 jihozápadní objekt v parkánu, pohled od jihu
- 16 dvorní strana východního křídla
- 17 hala mezi jižním průčelím kaple sv. Josefa a linií hradby, v pozadí jihozápadní objekt
- 18 dvorní průčelí kaple sv. Josefa (plechová vrata) a hlavní vstup do dvora, vpravo v koutě záchodový přístavek severního křídla, vedle vpravo vstup do sklepů
- 19 hlavní vstup do dvora
- 20 červená barevnost starší vrstvy omítky na dřívku pilastru u hlavního vstupu do dvora
- 21 hlavní vstupní síň ("průjezd"), pohled ke vstupu do bývalého čeledníku
- 22 síň čeledníku v jihozápadním křídle
- 23 hala mezi západním průčelím kaple sv. Josefa a linií hradby, vlevo nahoře zachovaná část barokní fasády kaple
- 24 kuchyně v jižním traktu severního křídla semináře
- 25 nástěnná malba Gambrina v hlavní vstupní síni
- 26 horní část kaple sv. Josefa

- 27 horní část světnice čeledníku
- 28 horní část kuchyně čeledníku
- 29 refektář v jižním traktu severního křídla, pohled ke kuchyni na východ
- 30 hlavní prostor severního traktu, pohled východním směrem
- 31 ústřední zrcadlo na klenbě kaple sv. Josefa
- 32 sklad ve východním křídle, pohled k severu

bez čísla: vstup do sklepů ze dvora, pohled ze sklepa

- 33 hlavní prostor jižního traktu sklepů severního křídla semináře, pohled k východu
- 34 hlavní prostor severního traktu sklepů severního křídla semináře, pohled k východu
- 35 ležácký sklep ve východním křídle, pohled k jihu ve směru k bývalé lednici
- 36 sklep jihozápadního objektu
- 37 severní křídlo semináře, 2. patro, severní trakt: dodatečná příčka odlehčená pasem (vlevo), která se dotýká severní obvodové zdi semináře ve spáře, v níž se zachovala bílená barokní omítka
- 38 táž místnost jako na obr. 37: na stěnách v levé části očazené stopy dýmné části bývalé kuchyně, v koutě narušený pravděp. barokní komín, zcela vlevo ze zdi trčí čerstvě odříznutý konec dřevěného rámu, který nesl dymník kuchyně, druhý trám uprostřed stěny v pozadí, vedle vpravo výklenek se zazděnými otvory pro obsluhu a odkouření nejpravděpodobněji pece, případně kamen, která stála v sousední místnosti, nahoře barokní záklopový strop očazený v rozsahu dodatečně vložené černé kuchyně.
- 39 táž místnost jako na obr. 37: barokní záklopový strop nad sníženým podhledem, vlevo železná táhlo k vyvěšení dymníku černé kuchyně
- 40 krov severního křídla semináře postavený roku 1815, pohled k východu